

Foaiă românească

Vineri
16 octombrie
1998

Anul I
Nr. 42

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ♦ Fondat în 1951 ♦ 8 pagini ♦ 20 forinți

„Eu pentru cine votez?!”

Sîntem în pragul alegerilor locale, din nou vom putea alege reprezentanți în conducerile locale și în autoguvernările minoritare, vom putea decide după interese multiple, pentru cine vom opta, pentru reprezentantul independent sau al vreunui partid ne vom decide. În actuala campanie electorală – relativ scurtă, față de cele anterioare – esențialul ne stă încă în față: „Eu pentru cine votez?!” – ar zice cetățeanul turmentat al lui Caragiale.

La ora actuală, campania electorală, propaganda diferitelor partide, organizațiilor civile e pe sfîrșite. Mai avem cîteva ore de meditație pînă vom pași în fața urnelor. Așadar putem cumpăni care organizație a prezentat programul cel mai convingător, care candidat ni s-a părut mai simpatic, mai pregătit, cu mai multe aptitudini potrivite să ne reprezinte în autoguvernări. Iar ce e drept, de data aceasta, har Domnului, avem ce alege, avem din cine alege...

În această ordine de idei: pentru noi, cetățeni de naționalitate română, situația este și mai complicată, pe undeva chiar dificilă.

De data aceasta – îmbucurător – cu excepția unei singure așezări, în toate localitățile tradiționale românești s-au inițiat alegeri pentru autoguvernările minoritare. În același timp e surprinzător că a sporit în mod considerabil spiritul de inițiativă, inițiindu-se făurirea unor autoguvernări minoritare române în Capitală și în localități mai puțin cunoscute ca așezări cu populație românească (Kazincbarcika, Budaörs...). De altfel, inițiativa care poate fi considerată drept neobișnuită, îndoielnică, chiar discutabilă, dar din punct de vedere al Legii, este totuși legitimă.

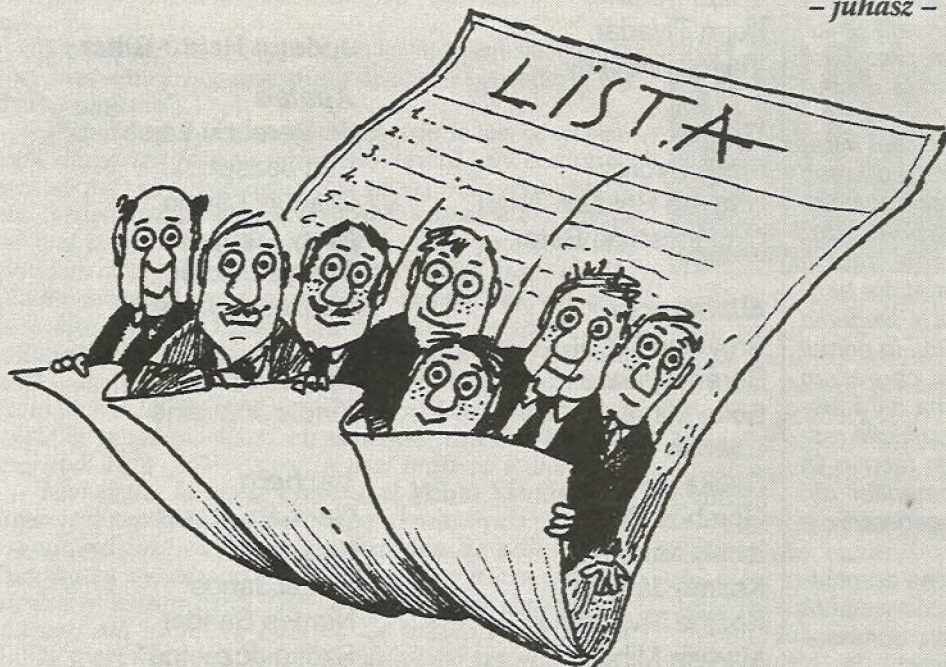
După nominalizarea listelor, meditănd asupra acestora, se pot trage concluzii interesante. Din cei 115 de candidați din Capitală cam 14 sînt personalități cunoscute din rîndul minorității noastre. În unele cartiere – așa se vede – că înființarea autoguvernării e concepută ca o antrepriză de familie.

În cercuri prietenești de români, în aceste zile s-a pus tot mai des întrebarea. Oare cine sînt acești candidați români care au apărut dintr-o dată, în grabă, în Capitală? Cu marea majoritate a acestor candidați decenii de-a rîndul încă nu ne-am întîlnit la nici un for, la nici o manifestare culturală, dar nici în cercurile bisericești, nu avem informații despre activitatea lor desfășurată pentru menținerea și întărirea conștiinței de identitate, pentru apărarea tradițiilor noastre culturale și nu în ultimă instanță pentru întărirea poziției – fie în școală, fie în afara orelor – a limbii noastre materne, a limbii române...

Astfel miza e mare. E în joc viitorul și problema-cheie: autenticitatea românismii din Bichiș, Bihor, Csongrád și celelalte localități tradiționale românești.

În ciuda temerilor de mai sus – este datoria noastră cetățenească să participăm la alegeri. Datoria noastră, a alegătorilor de naționalitate română este să votăm cu responsabilitate, să fim o putere omogenă, să fim conștienți de importanța istorică a momentului.

– juhász –

Clădiri în folosul minorității române din Ungaria

Conform Legii privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria, în anul 1995 guvernul a separat un fond de recompensare a minorităților în valoare de 500 de milioane de forinți. Din acest cadru financiar au fost achitate cheltuielile de instalare și amenajare a noilor sedii ale autoguvernărilor minoritare pe țară. Tot această lege dispune și de asigurarea condițiilor de funcționare a autoguvernărilor minoritare locale. Prin urmare, autoguvernarea locală respectivă este obligată să asigure și să pună la dispoziție o clădire, o parte de clădire sau un spațiu aparte pentru funcționare.

Îmbucurător că în săptămînile trecute am putut participa la astfel de inaugurări.

După ce – într-un cadru festiv – a fost dat în folosință sediul Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, tot în aceeași zi a avut loc o serbare asemănătoare și la Chitighaz, unde comunitatea română a luat în posesie o clădire, care în viitor va servi ca sediu și loc de întîlnire a românismii din Chitighaz.

La sfîrșitul săptămînii trecute a fost inaugurată și sfințită clădirea Autoguvernării minoritare române din Aletea.

Pentru amenajarea acestor clădiri, Prezidiul Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria a pus la dispoziție fiecărei autoguvernări minoritare române un fond de 500 de mii de forinți.

– juhász –

Din cuprins: Loc de pelerinaj și de reculegere, muntele Athos, domină peninsula Calcidica din Grecia de nord est. Republică monastică autonomă, își oglindește înălțimile în apele Mării Egee. (Ortodoxia)

De vorbă cu Gheorghe Marc

Bilanț despre activitatea Oficiului A.Ț.R.U.

La sfârșitul ciclului electoral, în pragul noilor alegeri locale și ale autoguvernărilor minoritare din Ungaria l-am solicitat pe **Gheorghe Marc**, conducătorul Oficiului Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria să ne informeze despre activitatea desfășurată de personalul Oficiului, evidențind problemele, rezultatele perioadei recente.

— Cum ați caracteriza etapa de început a activității propriu-zise a „aparaturii”?

— *Cititorii români au putut afla cu ani în urmă despre publicarea unui concurs din partea Prezidiului A.Ț.R.U. pentru ocuparea acestui post pe care l-am obținut în anul 1996. Drept sarcină mi-a revenit, printre altele: realizarea, concretizarea hotărârilor și deciziilor stabilite de cel mai înalt for instituționalizat al românilor din Ungaria, de Adunarea Generală, de Prezidiul A.Ț.R.U.*

— N-a fost ușor începutul acestui drum de ucenicie, necunoscut pentru noi pînă acum. Ca și pentru autoguvernările minoritare române locale, și pentru noi totul a fost nou, cu toate că funcționarea a fost stabilită de Legea privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria. Primul lucru a fost să asigurăm personalul. Cealaltă problemă serioasă a însemnat-o, că nu aveam nici măcar un birou unde să ne începem munca. Mulțumită conducerii instituțiilor românești din oraș ni s-a asigurat o încăpere la Căminul de elevi românesc, unde în condiții modeste am încercat să facem, zi de zi față exigențelor. Personalul redus la număr s-a descurcat încetul cu încetul. Următoarea datorie a fost să aflăm locul potrivit pentru Oficiu. Am căzut de comun acord ca Oficiul să funcționeze la Giulia, fiindcă în această parte a țării trăiesc cei mai mulți români. În această ordine de idei, conducerea orașului Giulia, Primăria locală, ne-a propus trei variante, respectiv imobile. Clădirea din strada Eminescu a fost aleasă pentru că în Orașul Mare Românesc locuiește majoritatea românilor giulani, și în acest sector giulan funcționează cele mai multe instituții cu profil românesc (cum ar fi de pildă cele de învățământ, dar aici se construiește și noul Centru cultural al românilor etc.).

Între timp ne-am mutat de la cămin la sediul nou. Dar festivitatea de inaugurare a Oficiului s-a ținut abia recent. De altfel: cu excepția noastră și a slovenilor, celelalte naționalități își au sediul central la Budapesta.

— Chiar mulți Vă invidiază pentru acest sediu reprezentativ.

— Cum am mai zis: conform Legii și noi avem dreptul la un sediu propriu, la fel ca celelalte minorități. După părerea mea e un lucru normal, că avem un sediu în care putem lucra în interesul tuturor românilor din Ungaria în condiții potrivite, omenești. Eu cred că această clădire cu numeroase tangențe românești își va îndeplini funcția adevărată. Aici ușile sînt deschise pentru oricî

ne, oricînd, deci sînt așteptați cu drag toți oaspeții. Pentru a atrage românimea tuturor generațiilor, clădirea va avea și menirea de a asigura loc de întîlnire, întrunire pentru tineretul școlar, pensionari, membrii diferitelor organizații civile și ai Autoguvernării minoritare române din oraș etc.

— Vă rog să faceți un bilanț al muncii din acești ani, trecînd în revistă cele mai însemnate acțiuni și domeniile de activitate cu caracter public.

— Cei aproape trei ani de lucru

i-aș aprecia într-asa fel, că noi ne-am făcut datoria corespunzînd exigențelor Prezidiului și Adunării Generale. Ne-am străduit să avem relații permanente cu românimea din țară cu ajutorul autoguvernărilor minoritare locale, dar și cu alte foruri, instituții competente. Cînd era cazul, am făcut totul ca să rezolvăm problemele, dîndu-le mîna de ajutor mai ales la înaintarea dosarelor de concurs publicate.

— Dintre domeniile concrete care ne-au preocupat aș aminti, printre altele, învățămîntul, activitatea instructiv-educativă desfășurată la școlile de naționalitate cu limba de predare română și unde româna se predă ca disciplină. În această privință, școlile generale cu efectiv redus au însemnat cea mai mare problemă, cum e de pildă cea din Aletea, care din cauze financiare era să se desființeze. Pentru ameliorarea situației critice, împreună cu doamna **Ana Simon**, consilier de specialitate, din partea Ministerului Culturii și al Învățămîntului Public de pe-atunci, am vizitat rînd pe rînd instituțiile, stînt de vorbă cu membrii conducerilor locale, ca să putem verifica clar situația. Pe urmă am făcut totul ca statul să contribuie cu așa-numita „bază de intervenție”, „cotă normativă”, „pe cap de copil”, ca bugetul autoguvernărilor „mari” să fie completat.

— Activitatea culturală de-ase-menea a figurat printre acțiunile noastre permanente atît în mijlocul tineretului, cît și al adulților, gîndindu-ne la scopul comun al românilor: păstrarea, promovarea limbii, culturii, tradițiilor populare, a tezaurului folcloric strămoșesc păstrat pe meleagurile noastre. În această ordine de

idei, manifestarea cultural-folclorică, Cercul „Perinița” de fiecare dată a mobilizat numeroși participanți, care a creat totodată și posibilitatea de întîlnire a elevilor, de a lega noi prietenii, de revedere și distracție comună.

— Între timp, pentru a ridica nivelul acțiunii am asigurat instructori de dans din România și din țară, pentru îmbogățirea repertoriului programului.

Cupa „Prieteniei” de-ase-menea a mobilizat mulți tineri și însoțitori adulți, care pe lîngă competițiile obișnuite a prilejuit clipele pline de emoțiile reîntîlnirii și petrecerii zilelor respective de neuitat pentru copii.

— În rîndul adulților, o asemenea acțiune a fost Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, găzduită în fiecare an de altă localitate. Și acestea, la fel, au fost bine-reușite. În organizarea lor ne-am folosit de diferite concursuri publicate. Balurile românești pe țară, la fel, au constituit ocazii de a petrece împreună cîteva ore plăcute.

— Aș aminti sprijinul asigurat pentru editarea mai multor publicații în limba maternă de-ale autorilor din rîndul naționalității noastre, ce se asigură în permanență...

— Mulți români se plîng, că nu au fost sprijiniți material...

— Îmi pare rău de această constatare, dar trebuie să precizez că Oficiul primește sprijinul financiar — păcat că nu mai mult — pentru achitarea cheltuielilor de funcționare a Biroului (curent electric, încălzire, salarii etc.). Pentru a economisi puțin, am angajat colaboratori prin semi-posturi. Astfel am reușit să reducem cheltuielile și să achităm costul unor călătorii, ale instructorilor de dansuri, pentru procurarea anumitor mijloace didactice audio-vizuale pentru școli etc. După decizia Prezidiului, ne-am angajat la sprijinirea (cu 500 000 ft.) mobilării sediilor autoguvernărilor minoritare române, care-și au clădirea. Din păcate nu puteam avea rolul de împărțire a banilor, pentru că nu aveam. Dar în înaintarea dosarelor de concurs, pe cît era posibil, întotdeauna am contribuit pe deplin. În problemele de burse, cele legate de Curatoriu, de-ase-menea am contribuit. De altfel despre activitatea anuală și buget întotdeauna am prezentat darea de seamă în fața conducerii A.Ț.R.U.

— Revenind la penultima întrebare: ca concluzie, după părerea mea ne-am făcut datoria conform cerințelor și posibilităților. Apropiindu-se alegerile, recent am convocat o consfătuire pentru cauza succesului la alegerile minoritare, fiind invitați în primul rînd candidații români, care acum au inițiat pentru prima oară alegeri minoritare în localitățile respective, ceea ce am făcut-o în interesul tuturor românilor din Ungaria cu scopul prosperării din viitor.

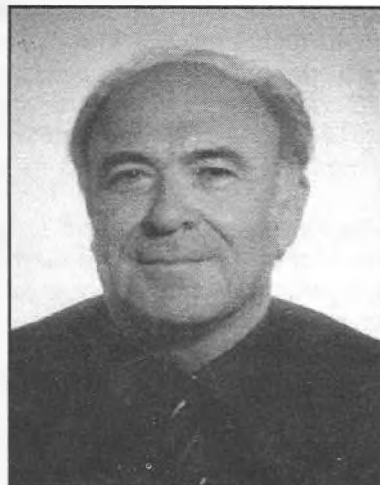
— Să fie această idee drept încheiere a interviului, dorindu-Vă succese și în munca dumneavoastră pe mai departe!

— **E. Bányai** —

Votați candidații noștri români!

La sfârșitul săptămîinii, la 18 octombrie a.c. vom păși din nou în fața urnelor, pentru a alege conducerile locale ale autoguvernărilor, în frunte cu primarii. Concomitent vor avea loc și alegerile autoguvernărilor minoritare.

În numărul trecut al săptămînalului nostru am publicat lista candidaților care s-au înscris pentru autoguvernările minoritare române. De astă dată publicăm numele acelor candidați, care au pornit ca reprezentanți ai românimii din Ungaria la aceste alegeri locale, pentru postul de primar sau consilier.

Candidați pentru postul de primar

Dr. Ruzsa György
(Micherechi)

Nagy Imre
(Vechedr)

Candidați pentru conducerea locală

Județul Bichiș
Bătania
Kreszta István

Aletea
Rocskár Jánosné
dr. Szelezsán János

Chitighaz
Bakos István
Buha Györgyné
Gáncse Mihály
Isztin György
Zombai Károlyné

Lökösháza
Szántó György

Otlaca-Pustă
Árgyelán Péter
Botás Péterné
Popa Tivadar
Vigyikán Mihály

Giula
Márk György
Nagyné Rokszin Anna
Oroján István Péter

Micherechi
Árgyelán Mihály
Berényi Jánosné
Bóka Mihály
Cséffán György
Csóka János
Gombos Péter
Iszály Mihály
Kozma János
Kozma Tivadarné
Martyin Mihály
Netye György

Netye György (T)
Netye Tibor
Nyisztor Mihály
Petruca László
Radics János
Rokszin György
dr. Ruzsa György
Ruzsa János
Ruzsa Tivadar
Ruzsa Zoltán

Județul Pest
Budaörs
Sztikó Etelka Mária

Județul
Borsod-Abaúj-Zemplén

Csobád
Csucsi István
Nyíri Jánosné

Județul Hajdú-Bihar

Apateu
dr. Bereczki Lajos
Butt József
Dráguly László
Nagy Lajos
Pántya József
Pénzes Attiláné

Săcal
Kindle Józsefné

Vechedr
Germán József
Kiss Gyula
Mezei János
Nemes Sándor
Szőke Józsefné
Szőke Veronika Erzsébet

„Familia, încetul cu încetul, își recapătă rostul predestinat”

La Micherechi, pînă la sfîrșitul anului curent se vor naște în jur de treizeci de copii. În anul trecut numărul copiilor nou-născuți a fost de treizeci și șase, iar în anul 1996 s-au născut tot peste treizeci.

Înregistrarea surorii de ocrotire din comună conține peste o sută douăzeci de copii între 1-3 ani, cam tot atîția copii de vîrstă preșcolară și peste două sute patruzeci de copii de vîrstă școlară.

Ce stă în dosul acestor cifre considerabile – ce aflăm dincolo de acest număr promițător? Cum de întîlnim la Micherechi o tendință, care este aproape inversă cu cea generală, dovedind o scădere a natalității din țara noastră?

Am încercat să primesc răspuns de la o persoană autentică, care e mereu în mijlocul familiilor. Așadar am căutat-o pe **Aurica Berényi**, sora de ocrotire din comună.

– Trăiesc o perioadă emoționantă și fericită din activitatea mea, motivată de numărul mare al copiilor. În cursul activității mele de 26 de ani, asemenea cifre am întîlnit doar în anii șaptezeci, cînd anual s-au născut peste cincizeci de copii.

Acum, la Micherechi în proporție cu celelalte localități din împrejurimi, numărul copiilor de vîrstă fragedă e mult mai mare. Am sub îngrijire atîția copii, cîți în alte locuri întîlnești adunați în două circumscripții de ocrotire. Aceste cifre dovedesc categoric prosperarea comunei. Bunăstarea, viitorul asigurat și preocuparea permanentă, asigurată de cultivarea trufandalelor se moștenește de la o generație la alta, încît tinerii se stabilesc de bună voie în satul natal.

– Credeți că numai această siguranță materială de perspectivă determină o astfel de creștere a numărului nou-născuților?

– Cred că, în zilele noastre, familia, încetul cu încetul, își recapătă rostul predestinat. În tot mai multe familii, tinerii își doresc și-și asumă și un al treilea și un al patrulea copil, încît apar din nou „familiile mari”, unde viața sufletească a ajuns pe primul plan.

– Din intonația dumneavoastră simt o mare apropiere sufletească cu aceste mame tinere?!

– Pentru o femeie să fii gravidă, să devii mamă este un eveniment de neuitat. Eu am doi copii, doi băieți. **Robert**, e student la Universitatea de Științe Agrare din Keszthely, iar cel mai mic, **Toma**, e elev în clasa a 8-a la școala generală din comună. Toma a fost un dar tîrziu, pentru care ne simțim și azi binecuvîntați cu

soțul meu. E o minune să-i privești! Ceva asemănător simt și văd în ochii fiecărei mame. Iar azi mamele tinere au posibilitatea să rămîină acasă, să-și crească liniștit copilașii. Cele mai multe profită de această ocazie și sînt foarte receptive pentru lucrurile noi ce s-au descoperit în ultimii ani în îngrijirea celor mai mici.

Eu nu am putut rămîne cu băieții acasă, doar cîte-un an. Înaintea angajării mele, la Micherechi lucra o soră de ocrotire numai în mod suplinitor. Mai tîrziu, în afară de comuna mea, a trebuit să suplinesc și circumscripțiile din Kőtegyán și Geszt.

– Ce v-a determinat să alegeți această profesie?

– Cînd am fost tînără, fiind singură la părinți, întotdeauna mi-a plăcut să am grijă de copiii din vecini. Mă jucam cu ei, îi păzeam... De tînără m-a atras ceva spre copii. Deci m-am înscris la Școala sanitară din Giulia, la secția de soră pentru sugari. Apoi, am continuat doi ani de studii la Seghedin la Școala pedagogică de stat a surorilor de ocrotire.

– Sînt chiar necesare atîtea studii pentru o soră de ocrotire?

– Azi educația a ajuns la nivelul învățămîntului superior. Ani de-a lungul am participat la diferite cursuri, ca să fiu la curent cu așteptările și tendințele nou apărute, cu toate tendințele și metodele de ocrotire și îngrijire...

– Cred că sînt necesare chiar și anumite cunoștințe medicale?

– În munca noastră deseori e necesar să aducem decizii urgente și în mod independent. Pe parcurs, practicînd, ne însușim multe cunoștințe și de acest gen, ca să putem da primele sfaturi, primele îngrijiri, ca să știm unde să trimitem „pacientele” cu diferitele probleme... Surorile de ocrotire lucrează într-un timp de muncă nelegat: poate să le sune oricînd telefonul, chiar și acasă. (Cu satisfacție pot pomeni faptul că deja și la Casa sanitară s-a instalat rețeaua de telefon.) Primesc mamele, în caz urgent, și la sfîrșit de săptămînă, și la sărbători... Noi sîntem gata de ajutor la orice oră, în orice împrejurări, fiindcă sîntem primele care ne bucurăm de încrederea tinerelor mame.

– Casa sanitară este foarte modern amenajată!

– Încercăm să ținem pasul cu modernizările din acest domeniu. Regulat ținem consultație cu un medic pediatru, cu un ginecolog – ceea ce e foarte liniștitor atît pentru femeile gravide, cît și pentru părinții cu copii mici. Ni s-a îmbunătățit și aprovizionarea cu aparate medicale. Ca o noutate aș aminti noul stetoscop, care înregistrează și redă sonor bătăile inimii fătului.

– Nu ați obosit după atîția ani de muncă și mai ales acum, cînd crește mereu numărul celor îngrijiiți?

– Uneori mă simt foarte obosită, dar încă nu am destulă putere să zic că am terminat... Am „moșit” la nașterea atîtor copii, le-am împărțit primele cuvinte, le-am văzut primii pași. Pentru multe mame și copii, eu am fost acea ființă, care a apărut imediat la nevoie, care s-a bucurat și de cele mai mici bucurii de ale lor. Cu toții fac parte din viața mea, încît mi-e greu să-i părăsesc.

De mică mi-am dorit să fiu printre copii, acest destin mi s-a împlinit. Pe toți i-am închis în inimă și precum crește această „familie”, cu atît mi-e mai greu să mi termin anii activi...

– anra –

(Într-un număr următor al săptămînalului nostru vom însoți sora de ocrotire într-o vizită la o familie din circumscripția sa.)

Gheorghe Negru – profesor „pensionar activ” la liceul giulan

Deseori abia cînd cineva devine pensionar, parcă e apreciat mai mult și colegii simt abia atunci un mare „gol”, lipsindu-le colegul respectiv cu care ani la rînd au petrecut împreună ore întregi.

Profesorul de educație fizică **Gheorghe Negru**, azi este în pensie iar, în perioada pedagogică activă desfășurată la Liceul „N. Bălcescu” din Giulia, parcă s-ar fi mutat la școală: înainte de masă ținînd orele de gimnastică obișnuite, iar după masă, uneori pînă-n orele serii, îndrumînd activitățile extrașcolare, cercurile sportive. În plus, la sfîrșit de săptămînă, deseori își însoțea elevii la diferite competiții sportive.

Recent am aflat, că domnul profesor s-a reîntors din septembrie „la catedră”. Și ceea ce n-am făcut cu prilejul pensionării, am încercat „să dreg” acum, întrebîndu-l despre anii de activitate și despre rezultatele acestor ani.

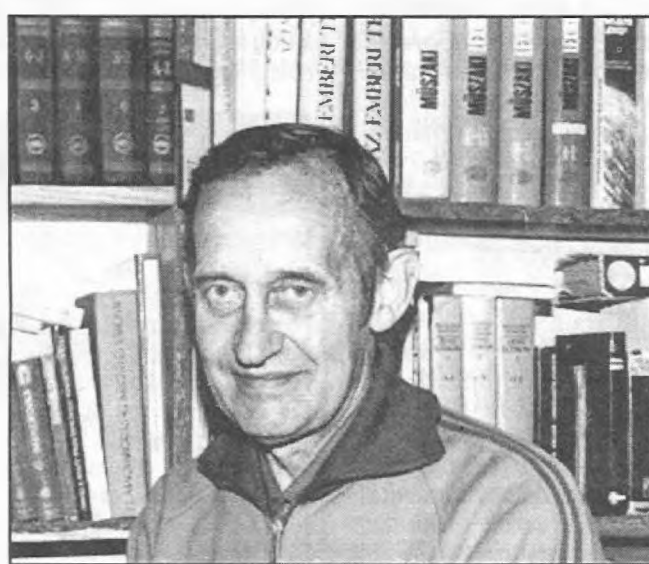
– S-o luăm de la început: cum ați îndrăgit sportul, ce v-ați ales ulterior ca disciplină de studii și predare, dar și ca o pasiune?

– Trebuie să caut cuvintele potrivite ca să-mi exprim dragostea față de sport. Nu există nici o ramură care să nu mă fi interesat sau să nu mă pasioneze și azi. „Orice, numai mișcare să fie!” – acesta era lucrul cel mai important pentru mine. Încă de mic copil mă gîndeam astfel. Un lucru e însă cert. Cînd eram elev la Școala generală românească din strada Vár, domnul învățător **Todor Oltean**, mare iubitor de sport, m-a influențat să îndrăgesc lumea sportului. Din familie, la fel, am moștenit orientarea spre această profesie: mama avea talent pentru sport și-mi amintesc cu nostalgie de preocupările ei, cu care m-a introdus în viața sportivă. Tata „trăia” sportul mai mult ca supporter...

– Mai tîrziu, la liceu, profesorul **Mihai Fábrián** mi-a sugerat ideea de a mă preocupa și mai mult de sport, propunîndu-mi chiar să dau examen de admitere la Facultatea de educație fizică, ceea ce n-am făcut-o, fiindcă n-aveam curaj. Din cauza aceasta, după bacalaureat, am lucrat la Fabrica de tricotațe din Giulia, dar la sport n-am renunțat. De două ori am mai încercat să ajung la facultate, dar am „reușit fără loc”...

– Totuși, mai tîrziu ați obținut diplomă la facultatea din Budapesta – am întrerupt firile amintirilor.

– Am avut noroc, cînd după cîțiva ani: m-au înrolat în armată și căpitanul de-acolo era la fel un mare pasionat al sportului. Acolo cu aprobarea superiorilor

mei am încercat din nou examenul, care, din fericire, mi-a reușit. Astfel am ajuns la facultatea din Budapesta, unde mi-am petrecut cei mai frumoși ani ai vieții mele. Ne-au predat cadre didactice excelente, cu renume, pentru acești profesori nu a contat originea ci capacitatea, talentul, rezultatele dovedite.

– După obținerea diplomei unde v-ați încadrat în muncă?

– La început am fost angajat la școala de sport din Békéscsaba, ca un fel de îndrumător de studii. Munca nu mi-a convenit, căci am simțit nevoia să particip activ la acțiuni sportive.

Astfel am avut norocul să ajung la Liceul „Ady” din Sarkad, unde m-am simțit foarte bine, chiar dacă am lucrat foarte mult. La școală am avut mulți elevi ta-

lentați cu care am obținut succese considerabile chiar și pe țară, nu numai locale sau județene.

– Cum ați ajuns la „Bălcescu”?

– Directorul **Ion Budai** mi-a oferit posibilitatea de a veni la Giulia, la liceul românesc. M-am bucurat foarte mult de șansa de a mă reîntoarce în fosta mea școală. Am început să lucrez cu mare elan și însuflețirea cu care m-am obișnuit la Sarkad. M-am retras puțin cînd mi-am dat seama, că pretențiile mele au fost prea mari: pretinzînd din partea elevilor mult timp, pentru antrenamente, timp pe care ei doreau să-l consacre pentru alte discipline...

– Totuși echipele de handbal și de volei, îndrumate de dumneavoastră au avut ani la rînd rezultate remarcabile...

– Știți cum e, în general elevii buni la studii sînt buni și la sport... Iar dacă ei nu au timp pentru sport, nu ai cu cine să te confirmi. Cu satisfacție îmi amintesc de primii zece ani, cînd puteam reprezenta școala cu mîndrie. Sînt și azi mîndru de generația lui **Robi Kozma**, cînd voleibaliștii români au cîștigat la competiții județene. Acei șase tineri buni la studii și sport azi sînt cu toții studenți eminenți. Din păcate, azi copiii sînt mai pasivi, dezinteresați sau poate programul lor de studii e prea încărcat... Ei nu mai au timp aproape pentru nimic... Dar nici eu nu vreau să-i forțez să activeze în plus...

– Cum de v-ați reîntors la școală?

– Din cauza că tînărul profesor de gimnastică a părăsit școala, am fost rugat să ajut cu munca mea, ceea ce fac cu plăcere. În mijlocul colegilor și al elevilor mă regenerez sufletește și mă simt bine, ca odinioară.

– Iar dacă ați putea lua totul de la început, v-ați alege aceeași profesie?

– Categoric. Chiar dacă, pe lîngă satisfacții s-au ivit permanent și probleme... Specialitatea, munca la care m-am angajat n-aș fi putut s-o imaginez altfel... Deci, cred că visul meu s-a împlinit așa cum îl doream din copilărie...

Vă dorim și pe mai departe ani senini de pensie activă!

– E. Bányai –

„Limba română a fost un aspect hotărîtor în alegerea noastră”

În viața prichindeilor reveniți din nou la grădinița de copii, primele săptămîni de toamnă aduc schimbări esențiale. Învățămîntul preșcolar înseamnă pentru ei o ruptură față de anii petrecuți doar în familie. Siguranța obișnuinței, dată de persoana mamei, se modifică și o altă siguranță și dragoste îi ia locul, oferită din partea educatoarelor și doicilor.

– Aceste săptămîni sînt cam grele pentru copilași – îmi povestește **Florica Ruzsa**, educatoare în grupa românească la grădinița din strada Galamb din Giula.

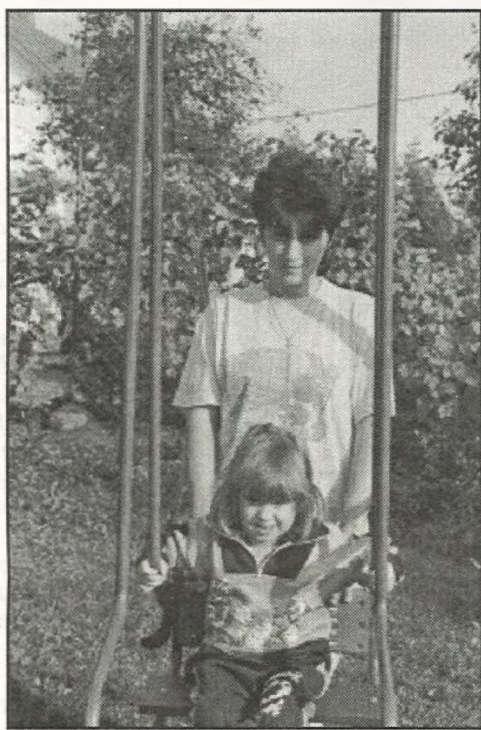
– Ei trebuie să se obișnuiască cu un mediu cu totul nou: alte împrejurări, alte

tră, în orice caz urgent sîntem mai ușor de mobilizat.

– Cum ați ales această grădiniță și mai ales grupa românească?

– Cînd am început să ne informăm despre grădinițele din Giula, am aflat de această grădiniță cu grupă românească și ne-a părut foarte bine. Tatăl nostru este român. Și pînă acum, la Chitighaz, fetițele noastre cu bunicii au vorbit mult românește. Astfel pot continua și aici să învețe noi expresii, cîntece, poezii românești – continuă Rozalia.

– Închipuți-vă, – îmi spune Erica – acum învățăm și noi cîte ceva de la fetițe-

persoane cu care comunică și petrec cel mai mult timp. Totodată e necesar să se obișnuiască și cu spiritul colectivității. Îi ajung atîtea emoții necunoscute, încît se mai întîmplă să plîngă la despărțirea de părinți sau tocmai la vederea lor... Din toamna aceasta avem opt copilași sosiți în grupa mică, dar în cursul anului va spori numărul lor...

Ducîndu-mi copilașii la grădiniță, am întîlnit în repetate rînduri două fetițe care ori plîngeau împreună, ori se jucau împreună, ori ședeau de fiecare dată una lîngă alta. Am aflat că **Kitti** și **Fruzsina** sosesc zilnic la grădinița din Giula tocmai din Chitighaz. Într-o zi le-am întîlnit și pe cele două mame, pe care le-am rugat să-mi răspundă la cîteva întrebări.

– M-a făcut curioasă faptul cum V-ați hotărît să înscrieți fetițele, de mici, la o grădiniță dintr-o altă localitate?

– Eu lucrez la Giula, la Hotelul „Hóforrás”, unde închiriez și conduc restaurantul, pregătind și servind micul dejun pentru oaspeții hotelului, – începe cu răspunsul **Rozalia Visegrádi**, mama lui Kitti. – Sora mea, **Erica Szabó**, mama lui Fruzsina, lucrează tot aici. Așadar, venim în fiecare dimineață împreună la serviciu. Fetițele noastre și-au petrecut și pînă acum aproape tot timpul împreună. Prin urmare, ne-am hotărît să alegem aceeași grădiniță. Iar fiindcă lucrăm amîndouă la Giula, a fost firesc să aducem și fetițele noastre la Giula sau la Békéscsaba (unde lucrează tatăl lui Fruzsina). Am decis în favoarea grădiniței de pe strada Galamb, fiindcă e mult mai comod, deoarece venim și ne ducem acasă cu mașina.

– Și sîntem și mai liniștite, – continuă Erica – fiindcă le știm în apropierea noas-

le noastre. Limba română a fost un aspect hotărîtor în alegerea grădiniței din strada Galamb. Ne-am gîndit – fiindcă ne place mult actualul loc de muncă – dacă vom reuși să rămînem aici pe mai mult timp, poate vom alege mai tîrziu tot o școală din acest oraș... Iar aceasta va putea fi școala românească...

– Dar ne-a ajutat să luăm această hotărîre, – preia firul vorbei Rozalia, – și întîlnirea noastră cu doamna **Cornelia Taga Mihăiescu**, conducătoarea grădiniței, și cu **Vetorița Ardelean** și **Florica Ruzsa**, educatoarele din grupa românească. Toate au fost foarte drăguțe, ne-au informat concis și ne-au propus să alegem grădinița lor. Pe fetițe le-am înscris chiar la această prima întîlnire.

– Sîntem convinse că am ales bine. Avem impresii bune despre munca instructiv-educativă din grădiniță, mai ales din cele povestite de fetițele noastre. Deși ne aflăm încă în perioada cînd se obișnuiesc cu „regulile” grădiniței, le place să vină aici. E puțin greu pentru ele, deoarece le sculăm cam devreme ca noi să ajungem la timp la hotel, iar pe ele le aducem de la hotel cam pe la ora jumătate la opt. Dar după-masă noi sîntem cele care sosim printre primii părinți, ca să le ducem acasă.

În săptămînile acestea, atît familiile fetițelor, cît și educatoarele au fost bucurate, fiindcă Kitti și Fruzsina au reușit să se obișnuiască cu ceilalți copii și nu s-au nici îmbolnăvit. O teamă a fiecărei educatoare este ca nu cumva să se îmbolnăvească un copil din grupa mică la începutul anului de educație, fiindcă atunci, după vindecare, totul trebuie luat aproape de la început. Iar aceasta este obositor pentru fiecare.

– anra –

Abel din Chitighaz – student la Oradea

În ultimii ani, mai cu seamă mulțumită îmbunătățirii relațiilor româno-ungare, din ce în ce mai mulți tineri de naționalitate română de pe meleagurile noastre își continuă studiile la diferite instituții de învățămînt superior din țara-mamă, unde studenții studiază sau ca bursieri ai statului român, sau li se asigură burse de studii din partea Ungariei.

În trecutul apropiat l-am întîlnit la Chitighaz pe **Abel Șereș**, studentul Universității de Medicină din Oradea, care-și petrece sfîrșitul de săptămînă acasă, cu familia.

De ce și-a ales tocmai această facultate, cum se simte departe de familie, ce dificultăți sau succese a avut în cursul primului an – cam despre aceste lucruri am discutat cu tînarul student, care ne-a stat la dispoziție cu o simpatie neobișnuită.

– Îmi amintesc, încă din anii de copilărie „cochetam” cu ideea de a deveni medic, dar pe la sfîrșitul școlii generale am decis definitiv să mă pregătesc pentru medicină.

Studiind la Liceul „N. Bălcescu” din Giula la propunerea și cu îndemnul neostenit al dirigintei **Stella Machhour** am fost încurajat să mă prezint la facultatea de medicină din România. Astfel după ce am dat examenul de maturitate în 1997 cu acordul părinților am început să învăț la Oradea. De altfel, la liceu aveam o clasă foarte bună, cu colegi talentați, majoritatea cărora azi sînt

studenți – a-nceput să-mi povestească Abel, amintindu-și cu nostalgie și plăcere despre anii de școală petrecuți la Giula.

– Cum ți s-a părut perioada de început?

– Trebuie să mărturisesc fără nici o jenă, că mi-a fost foarte greu. La secretariat nu am primit prea mult ajutor, nu știam ce, cum să fac – deci trebuia să mă descurc singur în toate privințele... Deci nu-mi amintesc cu prea mare plăcere de prima etapă a anului universitar... Pe parcurs am reușit să primesc și cazare la Căminul Teologic, prin relații personale. Dar acolo mă simțeam prea singuratic. Pe urmă, după ce am aflat că la medicină mai studiază și alți tineri români din Ungaria, m-am liniștit puțin. Chiar colegul mai mare **Gheorghe Martin** mi-a propus să mă mut la Căminul Universității, ca să fim împreună. În fine, mutarea a și reușit. Acum, aici, sîntem ca-ntr-o familie: ne ajutăm unii pe alții cînd e cazul, iar la sfîrșit de săptămînă ne deplasăm împreună acasă. Deci, cînd e posibil, încercăm să ne descurcăm sprijinindu-ne reciproc.

– Cum te descurci cu limba?

– Cu toate că vorbesc, zic eu, bine românește, în primele două-trei luni tare m-am chinuit. Aveam greutăți serioase cu termenii de specialitate, cu expresiile specifice. Chiar m-am și speriat că n-o să pot face față cerințelor... Dar ore întregi învățam și învățam și treptat a început să-mi fie tot mai ușor. Timp liber pentru distracție nu aveam. Programul era foarte încărcat: cursuri de dimineața de la opt pînă în orele de după-masă. Chiar de două ori pe săptămînă pînă seara la opt... Despre examene pe scurt: am avut foarte-foarte multe și grele, dar am reușit la toate...

– Ai făcut și practică?

– La sfîrșitul lunii septembrie ni s-au asigurat două săptămîni pentru practică la Spitalul nr. VI. din Oradea, la secțiile de urgență și chirurgie generală, unde am „gustat” puțin din situația reală, a problemelor zilnice cu care „se luptă” medicii zi de zi.

La despărțire, studentul m-a mai informat că în România i se asigură totul, și că este bursier al statului român. Mulțumind de posibilitate și pe această cale, speră că va reuși să primească și bursă din partea Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”, ușurîndu-se astfel într-o oarecare măsură situația materială a familiei.

Dorim și noi să-ți reușescă și rezultate bune la studii!

– E. Bányai –

GALERIA COPIILOR

Desen de **Ecaterina Gôrbedi** (Giula)

Alexandru Tripon a fost pe vremuri elevul Liceului **Nicolae Bălcescu** din Giula, care și-a continuat studiile la Seghedin. După terminarea Școlii Pedagogice Superioare s-a reîntors la Apatu, în satul său natal, unde a predat educație fizică și geografie. Multe generații și talente au crescut de sub mîna lui.

Personalitatea sa atrăgătoare, liniștită a radia, fiind un punct stabil pentru copii și părinți. În anii petrecuți la Apatu a realizat succese vizibile.

Apoi, la un moment dat, pe neașteptate, a părăsit Apatu – (A fost o mare pierdere pentru școala noastră din Bihor) – și s-a stabilit la Debrețin. Au trecut mulți ani de atunci; în primul rînd i-au crescut copiii, care azi trăiesc în capitala țării, (fiica cea mai mare e economistă, lucrează la *Duna TV*, fiul și-a ales meseria părinților, e profesor de engleză la unul dintre liceele de practică ale Universității Eötvös. Fiica cea mai mică e în anul doi la Facultatea de Drept).

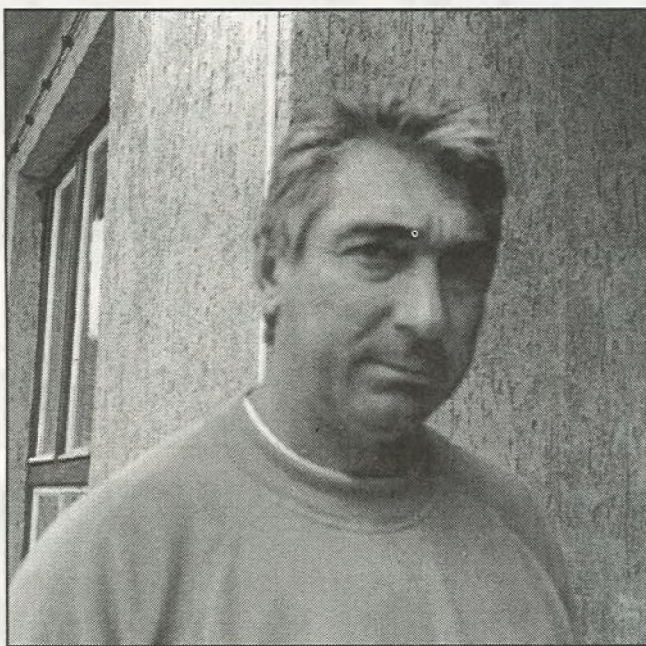
Multă vreme nu am auzit despre el... Dar în toți acești ani a lucrat, și-a crescut copiii săi cum se vede, bine, ba chiar foarte bine.

Acum, în această vară, l-au chemat din nou la Săcal, să fie director (însărcinat pe un an) la Școala generală. La această invitație a răspuns cu „da” împreună cu soția-sa.

După ce ne-am înțeles prin telefon cu directorul **Alexandru Tripon**, am plecat într-o zi somnoroasă de septembrie la Săcal. Pe drum ploua cu găleata. Ajungînd în centrul satului se vedea imediat că clădirea școlii e fără acoperiș. Aflu că orele se țin în clădirea Căminului Cultural, și într-o încăpere mai mică a școlii generale. Deci constat că aceste condiții sînt destul de vitrege...

Mai sînt zece minute pînă cînd sună clopoțelul și începe recreația. Aștept, căci directorul are oră de geogra-

Director nou, școală fără acoperiș

fie în clasa a 5-a. După ce a sosit recreația, s-a deschis ușa clasei, copiii au ieșit pe coridor să se relaxeze. Profesorul de geografie, domnul director rămîne în clasă, la

catedră și face „administrații”. Bat la ușă, ne salutăm, ne îmbrățișăm, căci ani de zile nu ne-am mai văzut... Și acolo am continuat discuția unde cu ani în urmă am suspendat-o.

Am vorbit despre școală, despre familie, despre părinți, despre meserie, despre sport... Apoi am înregistrat un monolog:

„Am sosit la Săcal parcă aș fi venit acasă... Hai să încerc, director de școală în viața mea nu am fost. Această invitație a fost o „provocare la duel”. Am constatat ceea ce și știu din practică... Copiii din Săcal sînt tot așa de talentați ca cei din oraș... Țelul părinților și al copiilor e același: cu toții vor să primească educație bună, să fie bine întrușiți, să le fie mintea ageră în rezolvarea problemelor... Copiii, împreună cu părinții lor, vor să știe, să cunoască, să învețe cît mai mult, să stăpînească materialul de studii cît mai bine, vor să învețe limbi străine... Deci, așteptările sînt ca la oraș... Iar copiii vor să învețe în condiții cît mai bune. Eu înțeleg și apreciez aceste dorințe și, după cîte mă cunoști, eu o să mă străduiesc să fiu cît mai aproape de adevăr, încetul cu încetul, pas cu pas să rezolv problemele. Școala va avea acoperiș, relația cadrelor didactice cu părinții va fi tot mai echilibrată. Copiii au început deja să învețe engleza... Aș aminti și primul meu succes pedagogic de acum, pe care l-am avut aici la Săcal. Am inițiat un curs de înot la Băile din Komádi, unde mulți copii de-ai noștri au învățat (și învață) să înoate... Dacă ai fi văzut cum străluceau ochii copiilor, cînd au început să „stăpînească” apa și înotul... Singuri... în apă...”

Eu doresc ca prin astfel de „mici străluciri” profesorul **Tripon**, directorul școlii din Săcal să se încadreze din nou în cariera pedagogică a micului sat bihorean.

Șt. Oroian

I. O sală destinată strămoșilor

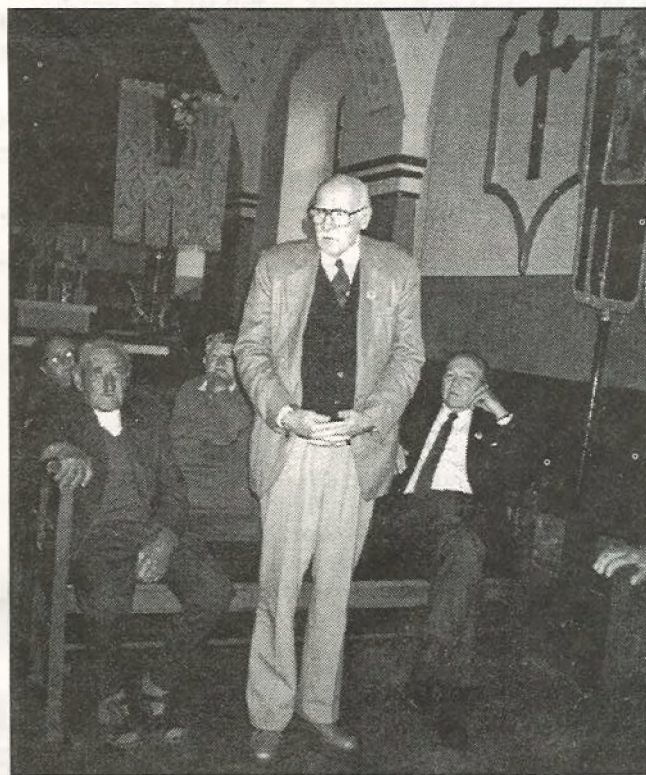
Castelul **Rhédey** din **Jaca** este o atracție turistică de care se mîndresc locuitorii din comună. Dar se mîndresc și de renumele pe care îl poate mulțumi localitatea unui descendent al familiei **Bethlen** – stăpînii de odinioară ai acestui castel.

La începutul lunii octombrie, a.c., a vizitat locul de baștină **Ferenc Bethlen**, economist, inginer-agronom și profesor universitar care trăiește în Statele Unite ale Americii. Vlăstarul familiei nobiliare – cu o statură înaltă și impunătoare la 73 de ani – a vizitat comuna, în care a copilărit, spre a duce tratative despre realizarea unei săli comemorative **Rhédey-Wesselényi-Bethlen** în castelul strămoșesc. În cadrul întîlnirii cu cîțiva specialiști din domeniul culturii, distinsul musafir, a spus printre altele, că se simte dator față de înaintașii săi cu îndeplinirea acestei idei și este convins că atît muzeele, cît și colecțiile unde sînt păstrate și îngrijite obiecte și mobilier de odinioară (din proprietatea dinastiei) vor fi restituite fără dificultăți. Mai cu seamă fiindcă în castelul reînnoit, care și-a recăpătat frumusețea din trecut, își vor afla locul cel mai demn și potrivit.

Oaspetele renumit, însoțit de cercetătorul **Sándor Jordán** și de consiliera culturală **Ibolya Bíró** a făcut o plimbare prin comună, în cadrul căreia a vizitat mormintele strămoșilor din cimitirul comunei, iar în biserica ortodoxă din comună s-a întîlnit și cu creștinii ortodocși (în imagine). Tot cu ocazia acestei întîlniri, la școala generală, a ținut pentru copii o prelegere despre aderarea Ungariei la Uniunea Europeană.

Programul zilei s-a încheiat cu o întîlnire cu conducătorii comunei. În cadrul acesteia s-a stabilit că în anul 1999, la inaugurarea festivă a sălii comemorative plănuită, distinsul fiu al comunei va reveni din nou într-o vizită la **Jaca**.

Un oaspete de seamă la Jaca

II. Posibilitățile regiunii

(Spicuri dintr-un interviu dat presei bihorene)

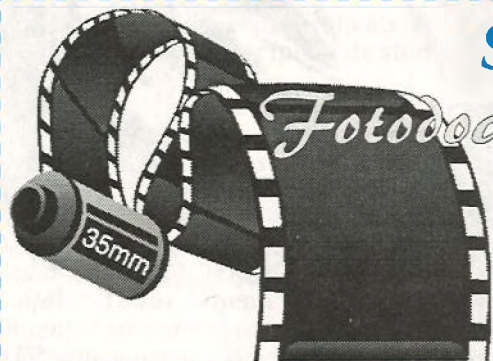
La invitația Academiei Maghiare de Științe **Ferenc Bethlen**, specialist al domeniului agrar, profesor al Universității de Stat din New York, în ultimii cîțiva ani, s-a întreținut în repetate rînduri în țara noastră, participînd la diferite conferințe, ținînd prelegeri pe tema viitorului agriculturii din Ungaria.

În timpul acestei ultime vizite, apreciatul teoretician a fost întrebat despre posibilitățile Ungariei în urma aderării la Uniunea Europeană. Profesorul universitar a accentuat că: „Agricultorii din Cîmpia Ungară nu profită pe deplin de condițiile avantajoase naturale ale regiunii”. După părerea sa, Cîmpia Ungară dispune de condiții excepționale pentru ameliorarea și selecționarea plantelor și animalelor... Europa Occidentală ar fi o piață reală și sigură pentru unele plante mai rezistente și de o mai mare productivitate.

Profesorul a vorbit cu o mare apreciere despre ramura zootehnică. A propus ca crescătorii de animale să nu se limiteze doar la comerțul cu produsele tradiționale, ci să depună eforturi în producerea unor materii prime folosite de industria farmaceutică și cosmetică.

„Producătorii maghiari trebuie să aibă curajul ca să-și constituiască relații pe piața occidentală menționîndu-se ca exportori particulari” – și-a încheiat șirul părerilor expertul domeniului.

Text: **Ana Radici**
Foto: **Ibolya Bíró**

Stimați Cititori!

Fotodocumentar

Dacă aveți fotografii care prezintă momente din viața cultural-artistică românească de pe meleagurile noastre, Vă rugăm să ni le trimiteți spre publicare. La fotografii, Vă rugăm, să mai alăturați și cîteva cuvinte explicative. **Fotografiile vor fi restituite imediat!**

Aletea, anno domini – 1913

Stimați Cititori, poate că nu recunoașteți la prima vedere clădirea din imagine. Vă lămurim: așa arăta, în anul 1913, imobilul Școlii generale românești din Aletea. Pe atunci clădirea era hotel, anume Hotelul Comunal al lui **Steiner Béla**, așa cum ne informează fototextul vederii, pe care o anumită **Gizike** o trimisese prietenei sale, **Őnagysága Fehér Klárikának**, la **Budapesta**.

Deși fațada a rămas aproape neschimbată, interiorul nu mai seamănă deloc, precum nu mai seamănă nici îmbrăcămintea oamenilor din fața micilor prăvălii de la parterul casei.

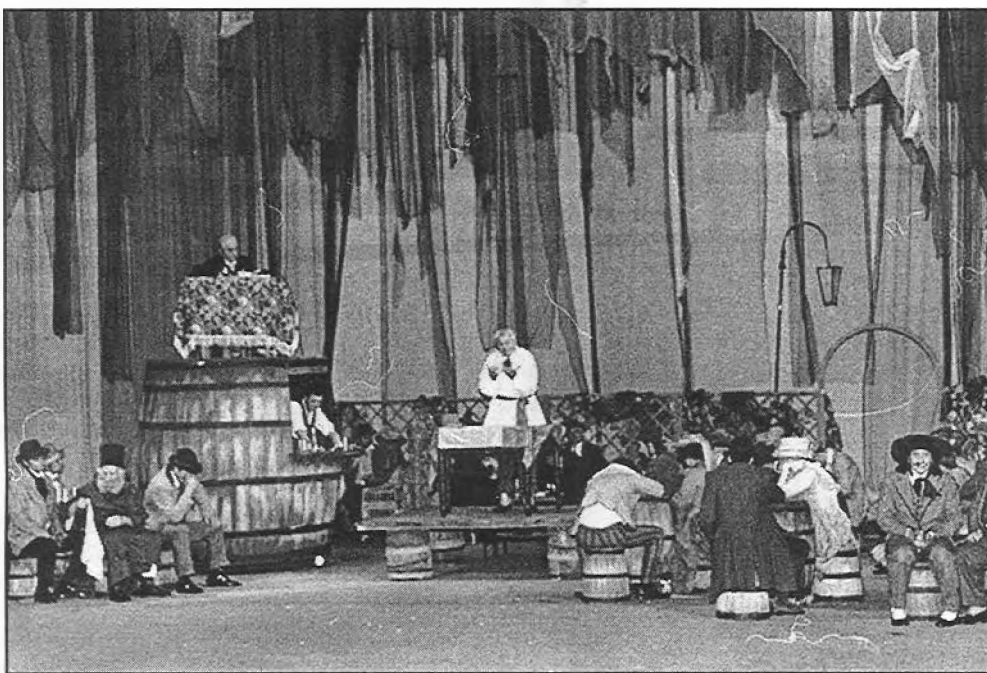

În acest an, la Teatrul de Stat din Arad s-a organizat pentru a IV-a oară **Festivalul de Teatru Clasic**. Cu un an în urmă am mai asistat la acest Festival, atunci am avut norocul să-i văd pe actorii de la Naționalul din Craiova în regia lui **Silviu Purcărete**. Acum, în acest an, am fost invitatul personal al domnului **Ovidiu Cornea**, directorul Teatrului de Stat din Arad, ceea ce, pentru mine, a fost o distincție deosebită. Aceasta mai ales că în acest fel am avut ocazia să urmăresc întregul program al săptămânii, cunoscând astfel curentecele cele mai importante ale teatrului românesc actual. În plus: am putut trăi într-o lume care, până acum, mi-a fost necunoscută. Așadar, multe noutăți m-au înconjurat, multe impulsuri pozitive am primit, multe impresii de neuitat mi s-au întipărit în suflet. Și mai mult: m-a copleșit vraja limbii, farmecul scenei, ideile simple, frumoase, curate ale oamenilor de cultură și artă pe care i-am întâlnit pe parcurs.

În această săptămână mi-am întărit rădăcinile, am primit în dar o zestre cu care pot trăi până în toamna viitoare.

Am trecut fără probleme granița la Bățania și Turnu, așa ca în Occident, grănicerii și vameșii din ambele părți s-au purtat domnește...

Trecând peste drumurile pline de hârtoape din mahalaua Aradului, zăresc schelele catedralei ortodoxe, ca apoi frumosul Bulevard al Republicii să ne întâmpine îmbrăcat în haine de sărbătoare, în razele de toamnă cu frumoasele ei culori, care au împodobit malurile Mureșului. Iar teatrul ne-a așteptat cu program bogat.

Între 4-11 octombrie:

O săptămână am fost oaspetele Teatrului de Stat din Arad, **LA FESTIVALUL DE TEATRU CLASIC,** EDIȚIA A IV-A

Duminică, la 4 octombrie, festivalul s-a deschis cu spectacolul Teatrului Național din Craiova. (Membru al Convenției Europene). Craiovenii au prezentat „O scrisoare pierdută”, capodopera lui **I. L. Caragiale**, în regia lui **Mircea Cornișteanu** și scenografia **Mariei Miu**. Atmosfera din holul teatrului a fost incandescentă, s-a resimțit o euforie care mi-a dezlănțuit fantezia: mi se părea că-l aștept și pe **I. L. Caragiale**, care la Craiova s-a urcat în tren, călătorind spre Viena. Iar auzind

ce se întâmplă la Arad, „nenea Iancu” și-a întrerupt voiajul, sosind cu caleșca la teatru, urmărind spectacolul, apoi gustînd o bere ARBEMA, ... bere spumoasă, răcoroasă... Și ștergîndu-și mustața, se reîntoarce la gară, și continuîndu-și drumul spre Viena, unde iarăși îl așteaptă o bere... un Kaiser...

... Apoi starea euforică îmi trece, acest vis frumos se destramă, cînd se deschide cortina.

Iar scena e stăpînită de limbajul iro-

nic al lui Caragiale, de „mofturile” și mișcarea caraghioasă a personajelor... **Fănică** (Constantin Florescu), **Dandanache** (Valeriu Dogaru), **Trahanache** (Mihai Fotino), **Farfuridi** (Tudorel Filimon), **Brînzovenescu** (Avram Andone), **Cațavencu** (Ilie Gheorghe), **Ghiță Pristanda** (Tudor Gheorghe), **Joița** (Adriana Maca). Viața e și azi așa cum a văzut-o și a descris-o Caragiale. Persoanele, tipologiile înșirate, dacă avem „puțintică răbdare” învîrtindu-se pe scenă ne creează o atmosferă despre care nu mai știm unde sîntem: în secolul trecut sau în zilele noastre. Putem lua personajele de pe cuier vii ca în ziua de azi. Regizorul greșește dacă vrea neapărat să actualizeze, așa cum a greșit și în distribuirea lui Ghiță Pristanda: mișcarea scenică a polițaiului a fost elegantă ca gesturile lui Tipătescu, iar gîndirea sa mai rafinată ca a lui Cațavencu... „Bampirul” să rămînă „bampir”, ce e „curat murdar” să rămînă „curat murdar”, iar „trădărea” să rămînă „trădare”. Și dacă: „sunt cestiuni arzătoare la ordinea zilei...” – „aveți puțintică răbdare”, căci toate se rezolvă... „Europa vine cu momente mai nainte să recunoască”... „Căci dacă un popor nu merge înainte, stă pe loc.”. Dar „cu cît mergi mai iute, cu atît ajungi mai departe”... „Nu voi stimabile, să știu de Europa d-tale, eu voi să știu de România mea”.... Cațavencu învîrte lumea, o vezi așa cum este, deci nu e cazul să actualizăm.

A fost un spectacol viu, publicul a aplaudat, a aplaudat...

Și se aprind luminile turnului Eiffel. Pe cine votăm?

Șt. Oroian

TRAHANACHE (intră prin fund, fără să ia seama la Ghiță, care se ridică răpede la intrare. Trahanache e mișcat): A! ce coruptă soțietate!... Nu mai e moral, nu mai sunt prințipuri, nu mai e nimic: enteresul și iar enteresul... Bine zice fiu-meu de la facultate alaltăieri în scrisoare: vezi, tînăr tînăr, dar copt, serios băiat! zice: „Tatișo, unde nu e moral, acolo e corupție, și o soțietate fără prințipuri va să zică că nu le are!”... auzi d-ta mișelie, infamie. (Vede pe Ghiță). Aici erai, Ghiță; (Se stăpînește.)

CAȚAVENCU: „Eu sînt candidatul grupului tînăr, inteligent și independent...”

CAȚAVENCU: „Pînă cînd să n-avem și noi faliții noștri?... Anglia-și are faliții săi, Franța-și are faliții săi, pînă chiar și Austria-și are faliții săi, în fine oricare națiune, oricare popor, oricare țară își are faliții săi... Numai noi să n-avem faliții noștri!”

DANDANACHE: Cum îți spui, să nu m-aleg, puicursorule, nu merdzea... Eu, familia mea de la patuzsopt... luptă, luptă și dă-i, și dă-i și luptă... și eu mă-nțelezdi tocmai acum să remii pe dinafara... fără coledzi!... și cît p-ați, neicursorule, să nu m-aleg...

DANDANACHE: (dîndu-i brațul și ieșind cu ea la dreapta pe scară): Stii conia mea, sunt asa de amețit... stii, trăsura... și clopoțeli... stii, îmi țiue grozav... grozav îmi țiue... (ies.)

Programul
MTV1Az MTV
műsora

Október 19. hétfő

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (sp. sor.) 10.00 Emlékeztető operettműsorok 11.00 Provokatív 11.30 A szerelem jogán (brazil sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauuban (ném. sor.) 14.00 Patrin-Üzenet-Vorba 14.50 Nemzeti értékeink 15.05 Vízi zsaruk (ausztrál sor.) 15.55 Délutáni rendelés 16.10 Holdfényes történet (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Euro-percek 17.10 „Engedjétek hozzám!” 17.20 hANGOLka 17.35 Mondák a magyar történelemből 17.45 Dörmögők legújabb kalandjai 18.00 Mixishow 18.20 A bestia (brazil sor.) 18.45 Közveti híradók 19.00 A bestia (brazil sor.) 19.30 Híradó 20.00 Teljes biztonsággal (am. sor.) 20.45 Extrém koktélok 21.00 Nyitott száj 22.00 Hírek 22.05 Kenő 22.10 Önkormányzati választás '98 23.00 A Sámánkutató (dokumentumfilm).

Október 20. kedd

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Walt Disney bemutatja (ism.) 11.10 Válaszolunk... 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 14.00 Srpski Ekran 14.55 Bildshim 14.55 Vivát Benyovszky! (sorozat) 15.55 Életjel 16.00 Gyorssegély 16.10 Holdfényes történet (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Katolikus krónika 17.25 Kisokos 17.45 A jóságos fogtündér egere 17.55 Hang-szál(l) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Közveti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Vészhelyzet (am. sor.) 20.45 Bohózatalbum 21.00 Kriminális 21.30 Telemázi 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.00 MM 23.05 Mese az asszonyról, aki hoppon maradt (orosz film) 0.55 Bajnokok Ligája – előzetes.

Október 21. szerda

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.00 Európai Utas 10.30 Zöld posta 11.00 Zöldpont (magazin) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 14.00 Hrvatska kronika 14.25 Ecranul nostru 14.55 A mi huszadik századunk (angol sor.) 15.50 Csellengők 15.55 Családorvos 16.10 Holdfényes történet (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Útmutató 17.30 Vissza a természethez (ism.) 17.50 Általi pótpapa 17.55 Hang-szál(l) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Közveti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (sor.) 20.35 Telesport: Bayern München-FC Barcelona. Bajnokok Ligája labdarúgó-mérkőzés 22.45 Hírek 22.50 Aktuális 23.10 Kenő 23.15 Telesport. Összefoglaló a Bajnokok Ligája-mérkőzésekről.

Október 22. csütörtök

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Gyöngyök 10.40 Lyukasóra 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.00 Derrick (német sorozat) 14.00 Együtt 14.55 Savaria '98 15.55 Segítőtárs 16.10 Holdfényes történet (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Kommentár (Bibliai történetek) 17.25 Zöldkalap 17.45 Peti és Din 17.55 Hang-szál(l) 18.30 Híradó 19.00 1956 – Dokumentumjáték korabeli álló- és mozgóképekkel 20.05 Szomszédok 20.35 Esti Showder 21.35 Mustra (mozgóképmagazin) 22.05 Hírek 22.10 Aktuális 22.30 Kenő 22.35 VilágKép 23.05 MM 23.10 Telesport. Labdarúgó Kupanap.

Október 23. péntek

5.50 Nap-kele 8.00 Pingu 8.05 Árgyulus és Tündér Ilona 8.55 Harry és még egy jómadár (angol sor.) 9.25 A Magyar Köztársaság lobogójának felvonása 10.05 A legbátrabb gyáva (mesejáték) 11.10 Daniel Boone (rajzfilm) 12.00 Déli harangszó 12.10 Európakoncert 1998 13.50 Képek a Szökés című film forgatásáról 14.15 Úrgammák (sci-fi sor.) 14.45 Végjáték az Akadémia utcában. A Magyar Dolgozók Pártjának utolsó napjai 15.35 A dzsungel könyve (werkfilm) 16.05 Kérők (tévéjáték) 17.30 Família Kft. 18.00 „A Szabadság békessége”. Ünnepi megemlékezés a budapesti Kossuth Lajos téren 18.50 A költés (rajzfilm) 19.30 Híradó 20.00 Szökés (magyar–lengyel–német film) 21.35 „Eljen a magyar!” 22.30 Szabadláb (angol sor.)

Október 24. szombat

5.50 Nap-kele 6.00 Híradó 6.10 Közlekedés 6.30 Hírek. Lapszemle 7.00 Híradó 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Rajzfilmsztorok parádéja 9.05 Ernő 9.30 Emberek... (portréfilm) 9.55 Mikrokozmosz 10.20 Szenvedélyek (olasz sor.) 11.10 Szerelmek Sant-Tropez-ban (francia sor.) 12.00 Hírek 12.05 Galambszívet örököltm... (Kozák Gábor József emlékéül) 12.30 Telesport 13.35 Shadow, a vándorsólyom (angol sor.) 14.25 Delta 2000 15.00 Második lehetőség (am. film) 16.30 Divat '98 17.00 Anno... 17.30 Európa Te Vagy! 18.05 Zóna (riportmagazin) 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 A jövő hét időjárása 19.30 Híradó 20.00 Hármán párban (amerikai–spanyol film) 21.55 Showbákvány 23.30 Sandino (spanyol film).

Október 25. vasárnap

7.45 Grüss dich! 8.00 „Így szól az Úr!” 8.05 Rajzfilmsztorok parádéja 9.00 Kukucs 9.15 Zenegér 9.30 Püder 10.00 Tévémagiszter 11.05 Zenebutik – zenehíd 12.00 Déli harangszó 12.05 Szerencsepercek 12.30 Jani házhoz megy... 13.00 Életjel 13.35 Moonwalker (am. zenés film) 15.10 PoliTour (világiár mozaik) 15.35 Örömhír 16.00 Walt Disney bemutatja 17.00 Helló, Magyarország! 17.45 Nevetett ma már? 18.00 Ön dönt! 19.00 A Hét 20.00 Így is, úgy is 21.00 Hét akasztott (tévéfilm) 22.20 Dömölky János 60 éves (portréműsor) 22.50 Telesport 23.20 Maria Callas a Covent Gardenben.

Programul
TV2A TV2
műsora

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Gyökereink 11.30 A tudás titkai 12.00 Hét x hét 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Egy úr az úrból (am. sor.) 14.10 Igazi szellemirtók 14.35 A kis boszorkányok 15.00 Egy titokzatos hölgy (ol. sor.) 15.45 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 16.15 Kakuk! 16.45 Kedves nővérek (német sorozat) 17.10 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Életben maradtak 20.45 Stefánia (német sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Zsarubluus (amerikai sorozat) 23.55 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Esety 11.30 Follow me 12.00 Színkép 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Egy úr az úrból (am. sor.) 14.10 Milla szupersztár 14.35 A kis boszorkányok 15.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.45 Édes hármásban (fr. sor.) 16.15 Kakuk! 16.45 Kedves nővérek (német sor.) 17.10 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.55 Herkules (am. sor.) 20.45 JAG – Becsületbeli ügyek (amerikai sor.) 21.35 Minden vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Szép új világ 23.30 Magnum (am. sor.) 0.15 Hozam 0.45 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Hűség az Isten 11.30 A tegnapi csodái 12.00 Mozivarázs 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Egy úr az úrból (am. sor.) 14.10 Milla szupersztár 14.35 A kis boszorkányok 15.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.45 Édes hármásban (fr. sor.) 16.15 Kakuk! 16.45 Kedves nővérek (német sor.) 17.10 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Kepes. Kepes András műsora 20.45 A hegyi doktor (német sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Remington Steele (am. sor.) 24.00 Ku@c (informatikai magazin) 0.30 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Segíts magadon! 11.30 Follow me 12.00 A Duna krónikája 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Egy úr az úrból (am. sor.) 14.10 Milla szupersztár (japán. rajzfilmsor.) 14.35 A kis boszorkányok (sp. rajzfilmsor.) 15.00 Egy titokzatos hölgy (ol. sor.) 15.45 Édes hármásban (fr. sor.) 16.15 Kakuk! 16.45 Kedves nővérek (német sor.) 17.10 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Forró nyomon 20.45 Rex felügyelő (német-osztrák sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 A Szuper csapat (am. sor.) 23.55 Magyarország holnap 0.30 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Milla szupersztár (rajzfilm) 9.25 A kis boszorkányok 9.50 Twist Oliver (am. rajzfilm) 11.30 Allatolimpia (rajzfilm) 13.00 A párizsi Notre Dame (francia film) 15.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.45 Édes hármásban (francia sor.) 16.15 Kakuk! 16.45 Kedves nővérek (német sor.) 17.10 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Odüsszeia (am. kalandfilm) 21.30 A magyar forradalom amerikai szemmel (dokumentumfilm) 22.00 Elkobzott történelem (angol dokumentumfilm) 23.00 Ricardo Muti vezényli a Milánói Scala szimfonikus zenekarát 24.00 „Isten malmait lassan őrölnék...”

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár 7.30 Pufóka 7.55 Urmel 8.35 Kutyavilág (rajzfilmek) 9.00 Partyzán 9.05 Mozivarázs 9.45 Gimi dili (amerikai sorozat) 10.30 Bajnokakadémia (angol ifjúsági sor.) 11.00 Medison (kanadai sor.) 11.30 Top 10 12.00 Világjárók 12.30 Szeretanú. A macska 13.00 Családban marad (am. sor.) 13.30 Fő az étel! 13.40 Családban marad (am. sor.) 14.10 Hazatérés (német film) 15.50 Kasztélyszálló (osztrák sorozat) 16.40 Miért éppen Alaszka? (am. sor.) 17.35 Kaméleon (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Szerelmek első látásra 20.00 Odüsszeia (amerikai kalandfilm) 21.45 Maraton életre-halálra (amerikai film) 23.55 Y-akták (kanadai sci-fi sor.) 0.20 Olj vagy ölelj! (am. erotikus film).

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár csak gyerekeknek! 7.35 Mohó úr és bölcs kisasszonyok 8.00 Cápai és Cápai 8.35 Igazi szellemirtók 9.00 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 9.45 Kobra (amerikai sor.) 10.30 Futballcirkusz (amerikai film) 12.30 Nőtárs 13.00 Hűség az Isten (vallási magazin) 13.30 Hét x hét 14.00 A vadonban (angol természetfilm) 14.50 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 15.40 Petrocelli (am. sor.) 16.30 A Szuper csapat (am. sor.) 17.30 Xena (am. sor.) 18.30 Tények 18.45 Napló 19.30 Szerelmek első látásra 20.00 Vissza a jövőbe 3. (amerikai vígjáték) 22.10 Gó! Gó! Gó!!! 23.00 Színkép 23.30 Csatorna (lengyel film) 1.30 Napló.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (amerikai sor., ism.) 10.00 Borostyán (olasz sor.) 10.50 100-ból egy (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.50 Slágerlista (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Hetedik mennyország (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 16.50 Sweet Valley (am. sor.) 16.15 Az első csók (fr. sor.) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Meglepő és Mulatságos Friderikusz Sándorral 21.40 Híradó 21.50 Vészhelyzet (am. sor.) 22.40 Kettős bevetés 23.30 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.00 Borostyán (olasz sor.) 10.50 100-ból egy (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Hetedik mennyország (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley (am. sor.) 16.15 Az első csók (francia filmsor.) 16.45 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Életveszélyben 20.55 Neve: Senki (am. sor.) 21.45 Híradó 21.55 MMM (Mi, Mennyi, Miért?) 22.55 Kettős bevetés (német sor.) 23.45 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.30 Borostyán (olasz sor.) 11.20 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Hetedik mennyország (am. sorozat) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley (am. sor.) 16.15 Az első csók (francia sorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.00 Cobra 11 (német sor.) 20.50 Új Frei-dosszié 21.50 Híradó 22.00 Kész átvétel (ism.) 22.30 Dóra mozija 23.00 RTL Night Klub 23.50 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.30 Borostyán (ol. sor.) 11.20 Az első csók (fr. sor. ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Hetedik mennyország (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley 16.15 Az első csók (fr. sorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Time Trax – Hajtsza az időt át (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 A Magnum ereje (am. akciófilm) 22.05 Híradó 22.15 Megdőbentő világ (riporterek klubja) 23.15 Haggyálógva vászka! (am. film) 0.35 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A nyomorultak (ism.) 9.35 Animánia 10.20 Howard, a kacsa (am. vígjáték) 12.10 Time Trax – Hajtsza az időt át (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Hetedik mennyország (amerikai sorozat) 14.20 Slágerlista 14.45 Rajzfilm Klub 15.10 Halálraítélt (magyar film 16.45 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Time Trax – Hajtsza az időt át (am. filmsorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Szóbeszéd (amerikai vígjáték) 21.50 Híradó 22.00 RTL Night Klub 22.30 Fekete vipera (angol sor.) 23.05 Sosem volt éjszaka (am. erotikus film) 0.40 Fókusz (ism.).

6.05 A Dunánál (nemzetiségi magazin) 6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyöklklub 11.05 Az elveszett világ (amerikai sor.) 11.30 Enid Blyton kalandfilm-sorozata (amerikai sorozat) 11.55 Egy óra múlva itt vagyok (magyar sor.) 13.00 Hírek 13.10 Antenna 13.40 Kedvenc (kisállattartók magazinja) 14.10 .hu (számítógépes magazin) 14.40 Bravo Tv (ifjúsági magazin) 16.30 Csörre töltve 17.30 Sliders (am. sor.) 18.20 ZenÉsz 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Kész átvétel (kandi kamera) 19.55 Örömrágó (amerikai vígjáték) 21.50 A nagy amerikai szexbotrány (amerikai vígjáték) 23.25 Hírek 23.35 Beavis és Butthead (am. rajzfilmsor.) 24.00 Fókusz (ism.).

6.05 Antenna (ism.) 6.30 Szezám, tárujl! (oktatósorozat) 7.00 Kölyöklklub 11.05 Az elveszett világ (amerikai sorozat) 11.30 Enid Blyton kalandfilm-sorozata (am. sor.) 12.00 Gyilkos sorok (amerikai sor.) 13.00 Hírek 13.10 Bálnák – A gyengéd óriások (természetfilm) 14.05 Dóra mozija (ism.) 14.35 Knight Rider (amerikai sorozat) 15.30 Meglepő és Mulatságos Friderikusz Sándorral (ism.) 17.10 Kész átvétel 17.30 BUGS – A cég hullámhossza (am. sor.) 18.20 ZenÉsz 18.45 Híradó 19.05 Akták (politikai és közéleti magazin) 19.30 Csúzl! (szórakoztató műsor) 19.55 Pensacola – A név kötelez (am. sor.) 20.45 Bűnvadászok (am. sor.) 21.35 Igaz történetek: Tétova álmok (amerikai film) 23.10 Híradó 23.20 Országgház (heti magazin) 23.50 Bálnák – A gyengéd óriások (természetfilm, ism.).

Programul
TV RomâniaA Román
TV műsora

Luni, 19 octombrie

11.00 TVR Info 11.05 Universul cunoașterii 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dosarele istoriei 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Scena 17.00 Studioul electoral 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Justiție militară 20.50 Serial. Nimic sfînt 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Repriza a treia 23.00 Înflinirea de la miezul nopții.

Marți, 20 octombrie

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 Agenda electorală 9.15 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Credo (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Emisiune pentru persoane cu handicap 14.30 Arhive românești (R) 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Desene animate 16.30 In flagrant 17.00 Studioul electoral 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Telectinematica. Omul care știa prea multe 21.25 Vedete în recital 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Avocatul poporului 23.00 Rock Pop Bazar.

Miercuri 21 octombrie

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.05 TVR Info 9.15 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Sensul tranziției (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Pro Patria 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Desene animate 16.30 Medicina pentru toți 17.00 Studioul electoral 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Impact 20.10 Fotbal: Bayern München-FC Barcelona 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Cultura în lume 23.25 Fotbal: Rosenborg BK-Galatasaray Istanbul.

Joi, 22 octombrie

5.00 România, ora 5, vă oferă Cafeaua de dimineață 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 Agenda electorală 9.15 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Pentru dv. „doamnă!” (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dialog 14.30 Eclesiast '98 15.00 Convingeri 16.00 Desene animate 16.30 Timpul Europei 17.00 Studioul electoral 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial: Prietenul nostru comun (ep. 4) 21.00 Reflecții rutiere 21.10 Cu ochii'n 4 21.50 Jurnalul de noapte 22.00 Dintre sute de catarge 23.00 Pariul Trio 23.05 Bank-Note 23.35 Magazin muzical-umoristic.

Vineri, 23 octombrie

5.00 România, ora 5, vă oferă Cafeaua de dimineață 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 Agenda culturală 9.15 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 De la lume adunate... 11.30 Convingeri 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Ecoturism 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Repere vitale 16.30 Mapamond 17.00 Studioul electoral 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Film. Pe lacul din pădure 21.30 Jurnalul de noapte 21.45 Festivalul național al romanței „Crizantema de Aur”, 1998 23.00 Cinematograful de noapte: Intenții ucigașe.

Sâmbătă, 24 octombrie

6.00 Bună dimineață, de la ... Timișoara și de la București! 7.30 Alfa și Omega 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.30 Tip-Top, Mini-Top! 10.00 Film. Perfecționistul 11.35 Ordinea publică 12.05 A doua alfabetizare 12.30 Ecranul 13.00 Info-Magazin 13.30 Turnul Babel 16.00 Document istoric 16.45 Serial. Echipa de intervenție 17.30 Serial. Sabrina, vrăjitoarea la 16 ani 17.55 Telectinematica 18.45 Săptămîna sportivă 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 Serial. DI. Și dna. Smith 20.20 Școala vedetelor la absolvire (II) 21.30 TRV Info 21.35 Filmele secolului – Colecția Warner 23.15 Arena AS.

Duminică, 25 octombrie

6.00 Bună dimineață de la ... București! 7.30 Lumină din lumină 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.30 Desene animate 10.00 VR Info 10.05 Viața satului 12.00 Biserica satului 12.15 Tezaur folcloric 13.00 Info-Magazin 13.30 Video-Magazin 17.50 Serial de călătorii: Documentar National Geographic 18.50 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 7 zile în România 20.00 Film. Favoarea, ceasul și peștele cel mare 21.35 TVR Info 21.50 Telesport 21.55 Pariul Trio 22.00 Serial. D-na King, agent secret 22.45 Festivalul național al romanței „Crizantema de Aur”, 1998 24.00 Fotbal mondial 1998.

Stimați Cititori!

În numărul trecut al săptămânalului nostru am oferit tuturor candidaților români la alegerile locale posibilitatea de a publica în coloanele ziarului nostru texte de publicitate. De reclama gratuită, din cei 249 de candidați, s-au folosit doar cîțiva din Giula și Micherechi. Mai jos și alăturat publicăm fotografiile și textele redactate de acești candidați în cauză.

Stimați Alegători din Micherechi!

Votați pentru o generație nouă plină de ambiții și respect față de locuitorii comunei
Votați pentru următorii candidați:

1. Aurica Berényi (soră de ocrotire)
2. Ioan Csóka (ofițer)
3. Petru Gombos (poștaş)
4. Mihai Iszály (antreprenor)
5. Ioan Kozma (comerciant)
6. Gheorghe Netye (profesor)
7. Tiberiu Netye (topograf)
8. Vasile Petrucza (profesor)
9. Zoltán Ruzsa (profesor)

Vă mulțumim pentru încredere!
Votați pentru noi!

Alegerile Autogovernării minoritare românești din orașul Giula

Votați pentru viitor, votați noua generație!

Bordaș Tiberiu – profesor, întreprinzător
Dr. Csotye Ioan – medic, președintele Asociației Turistice a Românilor din Ungaria
Dr. Mihăiescu Taga Cornelia – conducătoare de grădiniță
Olteanu Florea – profesor
Ruzsa Gheorghe – șef de secție, profesor

Votați maxim 5 candidați români, ca votul Dumneavoastră să fie valabil!

STIMAȚI ALEGĂTORI!

Giula este centrul cultural, administrativ, științific și de învățămînt al românilor din Ungaria. Scopul nostru este ca și în viitor să-și mențină această funcție. Românii giulani fac parte componentă din viața multiculturală a orașului.

VOTAȚI PENTRU AUTOGUVERNAREA MINORITARĂ ROMÂNĂ DIN ORAȘUL GIULA!

Dacă Vă gândiți la viitorul Dumneavoastră, votați generația nouă!

Votați pentru viitor, votați pentru generația nouă!

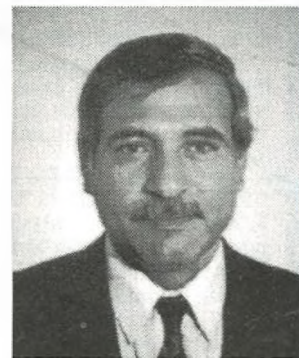
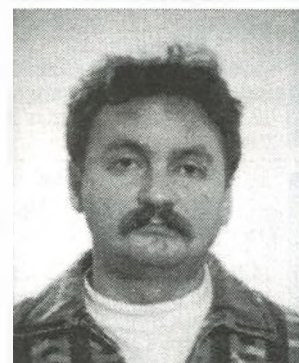
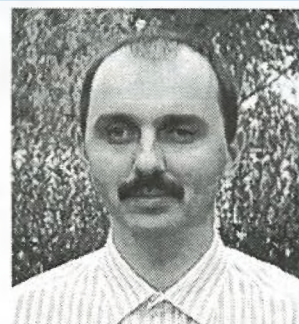
GRUPUL NOSTRU DOREȘTE SĂ REALIZEZE URMĂTOARELE:

- activitatea autogovernării să fie mai activă și eficientă
- funcționarea autogovernării să fie publică
- unitatea românilor din giulani
- sprijinirea mai activă a instituțiilor de învățămînt (românesc (grădiniță, școală, liceu)
- sprijinirea cercetărilor de istorie locală
- ajutorarea și sprijinirea bisericilor ortodoxe, predarea religiei în școală
- o colaborare mai strînsă cu organizațiile civile (Uniunea Culturală, Institutul de Cercetări, Corul românilor giulani etc)
- colaborare mai strînsă cu conducerea orașului
- prin organizarea festivalurilor culturale românești, dorim să se realizeze o tradiție care să se încadreze în specificul cultural al orașului
- sprijinirea activității clubului pensionarilor
- întîlnirea între generații
- reînvierea cercului de lectură al românilor giulani
- sprijinim și ajutăm creatorii și artiștii giulani
- inițiem o colaborare permanentă cu mass-media locală și regională (radio, televiziune) în folosul minorității noastre
- în cartierul Orașul Mare Românesc sprijinim introducerea rețelei TV prin cablu
- vom face demersurile necesare ca din nou programele TVR să fie transmise și de televiziunea prin cablu
- intelectualitatea română o vom ajuta ca să poată participa la conferințe și întîlniri de specialitate
- extinderea legăturilor internaționale, întărirea legăturilor existente cu localitățile înfrățite

ACTIVITATEA AUTOGUVERNĂRII NOASTRE SĂ FIE PUBLICĂ PENTRU TOȚI CETĂȚENII ORAȘULUI!

VOTAȚI CANDIDAȚII AUTOGUVERNĂRII ROMÂNEȘTI!

Vă mulțumim anticipat pentru participarea la alegerile locale!

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

19 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Ana Cioca)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Program religios ecumenic – preluat de la Radio Vocea Evangheliei din Oradea 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.45 Repere din istoria românilor din Ungaria – serialul istoricului arădean, Eugen Glück 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

20 OCTOMBRIE, MARTI (redactor: Ana Cioca)

– în timpul sesiunii parlamentare emisiunea nu este difuzată

21 OCTOMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 Personalități în universalitate – rubrica Elenei Munteanu 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Nota săptămîinii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 OCTOMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Evenimente calendaristice 10.45 Revoluția maghiară din 1956 și românii din Ungaria 11.15 Ce mai e nou la liceul românesc?... – de la Giula relatează Edit Bordaș 11.20 Românii din Voivodina – relatează Cornel Mata din Virșet 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri

și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.48 Revista presei „Foaia românească” 11.50 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00 „Party Time” – magazin de muzică ușoară 15.40 Locuri legendare – rubrica turistică a Recăi Cristian 15.58 Încheiere.

25 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămîinii (spicuiri din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămîinii) 15.20 Sinteza evenimentelor săptămîinii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Avanspremiera Ecranul nostru, 18 octombrie ora 6.30 MTV2 (reluare)

În prima parte a programului vom prezenta un scurt montaj despre istoricul de 16 ani a redacției noastre și despre serbarea de aniversare a 20 de ani de la prezentarea primelor programe de naționalitate, difuzate în 1978 de la Pécs. La Micherechi am filmat despre un fenomen foarte interesant și îmbucurător: din an în an crește numărul copiilor. Realizator: Ștefan Crâsta Redactor-știri: Eva Iova

FM 92,1 STEREO

RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe undă radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00–18.45
MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

ORTODOXIA

Supliment al săptămânalului **Foaia românească**

Anul I Nr. 10.

octombrie 1998

Sfânta și Prea Cuvioasa

Maica Noastră Paraschiva

La 14 octombrie Biserica Ortodoxă face prăznirea Sfintei Cuvioasei Maicii noastre Paraschiva, care a strălucit în lume, cu viața sa sfântă, faptele cele bune, nevoița și petrecerea sa fără de prihană, fapt pentru care a binevoit Dumnezeu să o proslăvească pe pământ, cu faceri de minuni și să o pună ca o făclie mult luminoasă în sfeșnicul Bisericii sale, spre a lumina pe toți și a fi rugătoare, ajutătoare și mângiere tuturor celor ce aleargă la dînsa cu credință.

Cuvioasa Maica Noastră Paraschiva s-a născut în pământul Traciei aproape de cetatea Calicratia, în satul pe nume Epivat, din părinți macedo-români, drept credincioși. Părinții fericitei Paraschiva au dat celor doi copii ai lor o creștere aleasă, deprinzîndu-i dragostea de Dumnezeu și mila pentru oameni.

După moartea părinților, cuvioasa rămîne moștenitoarea casei, împreună cu fratele său Eftimie care mai tîrziu a fost Episcop al Madiției.

A început o viață de aspră nevoiță în rugăciune, post și milostenii. Dornică de rîvnă pentru cele cerești, s-a dus la o mănăstire în pustiu Iordanului și acolo petrecea viața îngerească.

După cinci ani de nevoiță în pustiu Iordanului, pe cînd se ruga cu mîinile înălțate către cer, a văzut pe îngerul Domnului, cu chip luminos care i-a zis: „Lasă pustiu Iordanului și te întoarce în patria ta pentru că acolo ți se cuvine să-ți dai trupul pămîntului, iar sufletul tău să treacă la cereștile locașuri”.

Lăsînd pustiu, Cuvioasa Paraschiva, a venit la Constantinopol, s-a închinat în Biserica Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu din Vlaherna, apoi s-a dus în patria sa Epivat, unde a mai petrecut doi ani de zile, neschimbîndu-și osteneala pustnicească. Dîndu-și sufletul în mîinile lui Dumnezeu, a fost îngropată în pămînt, la un loc neînsemnat, pe malul mării. Mai tîrziu, vrînd Dumnezeu să proslăvească pe Cuvioasa Paraschiva, i-a descoperit moaștele într-un chip minunat. Era un sihastru stîlpnic aproape de locul unde era îngropată cuvioasa. S-a întîmplat că acolo a murit un corăbier al cărui trup mirosează greu.

La porunca sihastrului, oamenii au săpat o groapă să îngroape corăbierul mort. Acolo au aflat trupul nestricat al Cuvioasei, dar fiind oameni nepricepuți au aruncat alături de moaștele Cuvioasei, trupul corăbierului, acoperindu-l cu pămînt.

Într-o noapte, unul din acei oameni pe nume Gheorghe, pe cînd se ruga în casa sa, a avut o vedenie: o împărăteasă șezînd pe scaun luminat și o mulțime de ostași în jurul ei. Unul din ostași i-a grăit lui Gheorghe: „Pentru ce a-ți trecut cu vederea trupul cuvioasei și a-ți îngropat cu dînsul și trupul cel stricat?”

În aceeași noapte, o femeie, Eufimia a avut aceeași vedenie.

A doua zi au spus toate acestea oamenilor care au alergat cu lumînări la mormîntul cuvioasei, au luat moaștele ei binemiroșitoare și le-au așezat în biserica Sfinților Apostoli Petru și Pavel din satul Epivat.

După multă vreme, împăratul româno-bulgar Ioan Asan, auzind de minunile ce se făceau la moaștele Cuvioasei Paraschiva, l-a trimis pe mitropolitul Marcu în-

soțit de mai mulți episcopi și preoți și au adus moaștele cinstite în orașul Tîrnovo. După o vreme, cînd turcii cuceresc o parte din Imperiul Bizantin, sultanul Baiazid în anul 1393 dă moaștele Sfintei Paraschiva, domnului Mircea cel Bătrîn, domnul Țării Românești. După trei ani turcii au dat moaștele Cuvioasei Cnezinei Anghelina, care le-a dus la Bălgrad. Aici moaștele Cuvioasei au rămas 124 ani (din 1396 pînă în 1520), cînd sultanul Soliman le strămută la Constantinopol. Sfințele moaște sînt răscumpărate de la turci de Patriarhia de Constantinopol, unde stau 120 de ani.

În anul 1639, Vasile Lupu, domnul Moldovei terminînd de zidit biserica mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi din Iași, dorea să împodobească ctitoria sa cu moaștele unui sfînt renumit. Deci, auzind domnitorul de moaștele Cuvioasei și pentru că dorea să le aducă la Iași, a acceptat plata datoriei de 300 pungi de galbeni către sultan al Patriarhiei de Constantinopol a patriarhului Partenie, cu condiția ca să i se dea moaștele Cuvioasei. Astfel, la 13 iunie 1641, moaștele Cuvioasei au fost aduse la Iași de către trei mitropoliți - Ioanichie al Irachiei, Partenie al Adrianoplei și Teofan al Paleoptariei.

La marginea Iașilor, sfințele moaște au fost înfîmîpinate de un mare cortegiu de clerici monahi și credincioși în frunte cu domnitorul Vasile Lupu, Mitropolitul Varlaam al Moldovei și au fost așezate cu mare cinste în biserica Sfinții Trei Ierarhi. Din anul 1641 și pînă astăzi la 14 oc-

tombrie se face prăznirea anuală a Cuvioasei Paraschiva.

Moaștele Cuvioasei au stat în biserica mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi timp de 250 ani - pînă la 12 decembrie 1888, cînd au fost strămutate în noua catedrală mitropolitană din Iași, unde se află și astăzi. Această strămutare s-a făcut în urma unei minuni.

În sala gotică a lui Vasile Lupu, unde era paraclisul mănăstirii, în noaptea de 26-27 decembrie, paraclisul a uitat o lumînare aprinsă în sfeșnicul de lemn de lîngă racla sfintei, după slujba de la miezul nopții.

Astfel s-au aprins sfeșnicul, așternuturile, baldachinul și veșmintele. Chiar și Sicriul Cuvioasei era în flăcări, dar înăuntru nici urmă de flăcări. Numai perna de sub capul Cuvioasei s-a afumat puțin. Cuvioasa, nevătămată, era ca pe un pat moale împărătesc, așternut cu flori.

Evlaviosul mitropolit Iosif, a făcut alt sicriu, a pus în el sfințele moaște și le-a așezat în partea dreaptă a Catedralei, unde se păstrează pînă-n zilele noastre.

La 14 octombrie în fiecare an, se adună mii de credincioși la Catedrala Mitropolitană din Iași, unde se închină și sărută cu evlavie racla cu sfințele moaște ale cuvioasei.

Multe biserici poartă hramul Sfintei Cuvioase, sînt credincioase care-i poartă cu evlavie numele și i-l cinstesc.

„Bucură-te Paraschiva, mult folositoare!”
Amin.

Pr. Ioan Bun Micherechi

„DUȘMANII” BISERICII

Cu mare surprindere am citit în săptămînalul nostru declarația Părintelui Vicar Pavel Ardelean în care afirmă că „relația dintre Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria și Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice a devenit dușmănoasă” (Foaia românească, 2 octombrie 1998, p. 3.) Aș fi curios să află - și cred că nu sînt singur - oare la ce s-a referit Înalț Prea Cucernicia Sa, sau cu cine s-a consultat în prealabil despre această problemă. Consider că o astfel de afirmație are nevoie și de argumente, pe care ar fi de dorit să le cunoască și cei în numele cărora s-a făcut, deoarece Episcopia noastră cuprinde în sine pe toți credincioșii și preoții ortodocși români din Ungaria. Părintele Vicar este doar reprezentantul Bisericii noastre, și nu el este Biserica! Era bine, ca înainte de a se face această afirmație, să fim întrebați și noi! Dar am impresia că Sfinția Sa a trecut din nou cu vederea peste aceste fapte.

În orice caz, asemenea declarații sînt dăunătoare pentru Biserica noastră, mai ales dacă ele sînt lipsite de adevăr.

După cunoștințele mele, Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria în acest an, de pildă, a sprijinit parohia din Seghedin cu 600.000 ft. pentru realizarea planurilor viitoare de capele, la fel și parohia din Săcal a primit bani pentru renovarea bisericii. (Dacă cineva a uitat, menționez că ambele parohii fac parte din cadrul Episcopiei noastre!) Iar Centrul a primit 300.000 ft. pentru tipărirea calendarelor. Nu mai vorbesc despre rolul pe care acest Oficiu l-a avut în reprimirea averilor parohiilor ortodoxe române.

Eu personal aș fi bucuros să am asemenea „dușmani”!

Am speranța că dr. Toso Donceev, președintele Oficiului nu a luat în serios afirmația părintelui vicar Pavel Ardelean, și că membrii Bisericii noastre vor putea apela în continuare cu încredere la Oficiu pentru ajutor moral și material.

Pr. Aurel Becan

Din izvoarele descoperirii dumnezeiești...

... Domnul a învățat că trebuie să socotim aproapele nostru pe orice om. De altfel lucrul acesta este foarte greu de izbutit și este nevoie de multă grijă, pentru ca să nu vătămăm nici cu lucrurile mici, dar nici cu cele mari pe aproapele nostru. Să nu-l vătămăm nici în cuvînt, să nu ne arătăm lipsiți față de el în nici una din îndatoririle noastre, să nu-i voim răul și nici să nu fim invidioși față de bunăstarea apropiatului nostru.

(Sf. Vasile cel Mare, Omilia la psalmul XIV, după Comentariu... pp. 72-73)

Invitație

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria
și Parohia ortodoxă română din Chitighaz
Vă invită cu respect să participați la

sfînta slujbă de tîrnosire

a bisericii ortodoxe române din Chitighaz,
care se va săvîrși în duminica din 8 noiembrie
1998, dimineața la ora 9.00.

Sfântul Mare Mucenic – Dimitrie –

Biserica Creștină Ortodoxă prăznuiește în ziua de **26 octombrie** pe **Marele Mucenic Dimitrie**, care și-a pus viața pentru credința în Hristos și tot ea, Biserica, îl onorează cu mîngîietoare cuvinte numindu-l „*cel înțelept în învățătură*”, „*pur-tător de cunună între mucenici*”, „*cel care prin sînge a împlinit călătoria patimilor și prin minuni a strălucit în toată lumea*”.

Sfântul Dimitrie este tabloul desăvîrșit al virtuților martirice, cîștigate prin rîvna sa pentru Hristos, prin iubirea de săraci și înfruntarea cumplitelor primejdii ale cetății sale Tesalonic, ca un ostaș biruitor și mărgăritar de mult preț al credinței creștine. Este tabloul sfințeniei adevărate, cîștigată prin credința jertfelnică în Hristos, pătimind, luptînd, răpunînd pe vrăjmașul viclean și biruind astfel Mîntuitorul prin servitorul său Dimitrie.

Sfântul pomenit, Marele Mucenic Dimitrie s-a născut în veacul al IV-lea d. Hr., în cetatea Tesalonicului (azi Salonic în Grecia), fiind din părinți de neam bun și binecinstitori de Dumnezeu. Tatăl său era voievod al cetății și credincios în taină al lui Hristos, pe care-L sluja cu pietate, dar nu îndrăznea a-l mărturisi pe față numele de frica prigoanei pornită atunci împotriva creștinilor de împărații păgîni. Înăuntrul palatelor sale, în camera de taină a rugăciunii, păstra icoanele ferecate în aur și nestemate ale Mîntuitorului Hristos și ale Maicii Sale, înaintea cărora ardea neîncetat candela și tîmîia aprinse de credincioasa lui soție. Rugători către Dumnezeu și milostivi în daruri pentru cei lipsiți și nevoiași, erau totuși mîhniți că n-aveau copii și se rugau neîncetat Părintelui Ceresc să se milostivească spre ei și să le dea mîngîierea vieții și moștenitor casei lor. Astfel ei l-au dobîndit pe vrednicul de fericire Dimitrie, de a cărui naștere s-a bucurat toată cetatea Tesalonicului. În taină pruncul a fost botezat și pe măsură ce creștea, părinții l-au învățat sînta credință, luminîndu-i mintea și întărindu-i inima cu darurile și cu adevărurile credinței în Hristos. Copilul creștea cu anii, cu vîrsta și cu înțelepciunea, mergînd din putere în putere ca pe o scară către Dumnezeu, luminat și înțelepțit de harul divin, care lucra în el. Mai apoi îi muriseră părinții și Dimitrie rămase moștenitor al averii și al numelui lor bun. Acum era bogat, dar și înțelept și viteaz în războaie, fapt pentru care împăratul roman Maximilian îl ridică în rang și îl făcu conducător al Tesalonicului, cu porunca de a nimici pe „*ne-curații creștini*” și pe toți aceia care cheamă numele lui Iisus Hristos. Tînărul luîndu-și dregătoria se întoarse în cetate și începu a lăuda pe față pe Hristos, mărturisind și preamărind numele Domnului, învățîndu-i pe toți sînta credință, ca și oarecînd marele Apostol Pavel.

Împăratul, înșelat în așteptările sale, se porni cu ură împotriva dregătorului său care, mărturisindu-și credința este aruncat în temniță. De acolo se ruga așa cum a făcut-o proorocul David zicînd: „*Dumnezeule spre ajutorul meu, ia aminte ... ca să-mi ajuți, grăbește-Te Doamne*”.

Tot timpul îi îndruma pe creștini ce să facă,

cum să se poarte, îi întărea în credință și îi făcea să biruiască pornirile vrăjmașe ale necredincioșilor.

Este cunoscută împlinirea cu un păgîn pe nume Lie, puternic și sîngeros, care-i ucidea pe creștinii din Salonic, aruncîndu-i de sus în sulite, dar și acesta la rîndu-i a fost ucis de un tînăr creștin, Nestor, încurajat și făcut îndrăzneț de către Sfântul Dimitrie. Înfuriat peste măsură, împăratul a poruncit ca Sfântul Dimitrie să fie străpuns cu sulita și ucis. Iar lui Nestor să i se taie capul și, de asemeni, mulți creștini să fie dați morții. Așa, mucenicul Dimitrie a ajuns martir al lui Hristos și sfînt al Bisericii, învrednicindu-se a cîștiga cununa mării nevestețită și a ședea în ceata celor aleși ai Domnului.

Viața Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie este plină de măreție și faptele lui sînt multe și minunate. Biserica ne învață că viața unui sfînt este o icoană vie, la care să ne închinăm cu smerenie și mai mult decît atît: este o flacără vie care arde cu putere nestinsă și poate peste veacuri să aprindă și alte inimi și suflete, care să se nevoiască a fi și ele asemenea sfinților. Din viața unui sfînt învățăm că trebuie să luptăm neîncetat cu ispitele lumii, cu răul din noi și dimprejurul nostru și așa viața sfîntului devine pentru noi o călăuză și un îndreptar, care ne duce pe calea pe care a mers și sfîntul respectiv.

Sfinții ne oferă prin jertfa lor exemplul eroismului sublim, prin aceea că au putut să jertfească totul și să-și dea viața pentru Hristos. În traiul lor aspru și cu multe nevoițe au înflorit simplitatea, modestia și umilința. Ei au putut să biruiască și să cîștige afîtea virtuți, să-și încununeze viața cu nevestețita cunună a lui Hristos, prin iubirea față de Dumnezeu și față de oameni. Sufletele lor au ars de dragostea pentru Hristos și această iubire le-a înaripat și i-a îndemnat la fapte de curaj, ca să-și apere credința și să-i mustre chiar și pe furioșii lor chinuitori.

Creștinul de azi, luînd pilda sfinților, trebuie să înțeleagă tot astfel iubirea față de Dumnezeu. Să nu spună că-L urmează pe Hristos, iar prin fapte îl tăgăduiește, purtîndu-se fără respect și bunăvoință față de Hristos, față de Biserica Lui și față de slujitorii credinței. În asemenea purtare dragostea lui pentru Hristos va rămîne doar o vorbă goală. El, creștinul trebuie să-și arate credința și s-o apere față de cei ce nu cred, față de credincioșii cu purtări rele și mai ales să o apere în mijlocul familiei sale.

Revenind la Sfîntul de care vorbim, Marele Mucenic Dimitrie, izvorîtorul de mir să ne îndreptăm și noi către el rugăciunea noastră zicînd: „*Vino mucenice al lui Hristos, la noi, cărora ne trebuie milostivirea ta și ne izbăvește de osînda cea mare a păcatului...*”.

În încheiere aș dori să amintesc că membrii corului „*Pro Musica*” din Giula au avut fericita ocazie, ca, în toamna anului 1995, să facă un perelinaj și să înalțe rugăciuni la mormîntul Sfîntului Dimitrie, care se află în biserica „Sfîntul Dimitrie” din Salonic.

Pr. Florin Olteanu

Muntele Athos

Loc de pelerinaj și de reculegere, muntele Athos, domină peninsula Calcidica din Grecia de nord est. Republică monastică autonomă, își oglindește înălțimile în apele Mării Egee.

Departe de grijile lumii, presărat de mănăstiri, Athosul este un simbol al credinței, muntele sfînt al creștinătății.

Călugării au venit aici din zorii veacului al nouălea, dar prima mănăstire „Marea Lavra” a fost înălțată în anul 963 de Sfîntul Athanasios, cu sprijinul financiar al împăratului bizantin. Pe la 1400 funcționau 19 din cele 20 de mănăstiri din zilele noastre. În aceste locașuri, în schiturile și așezările ascetice, trăiesc 1500 de călugări. Pe aceste meleaguri n-a călcat picior de femeie de mai bine de 1000 de ani, dar bărbații sînt întotdeauna bine primiți. Călugării își petrec vremea în rugăciune, muncă și meditație. Regulile sînt însă mai puțin rigide, permițînd unora dintre ei să aibă proprietăți personale.

Ceea ce atrage însă mulțimea credincioșilor și curioșilor nu este numai convingerea că rugăciunile înălțate aici îi vor ierta de păcate, ci dorința de a lua contact cu mărturiile civilizației bizantine, adevărate comori de artă.

Mănăstirea Simonpetra este o construcție îndrăzneată, pîrînd ea însăși un pisc, asemenea celor din jur. Aici călugării își îngroapă tovarășii într-o gropniță comună, dar rămășițele ultimului stareț rămîn într-o cutie specială și sînt păstrate de starețul în funcție. Mănăstirea Stavroniketa înalță zidurile masive deasupra mării iar la Dionisiu sau Gregoriu nu se poate ajunge decît pe cărări alune-coase, impracticabile pe vreme proastă. Și totuși în aceste colțuri de lume s-au înălțat ziduri, turnuri, clopotnițe.

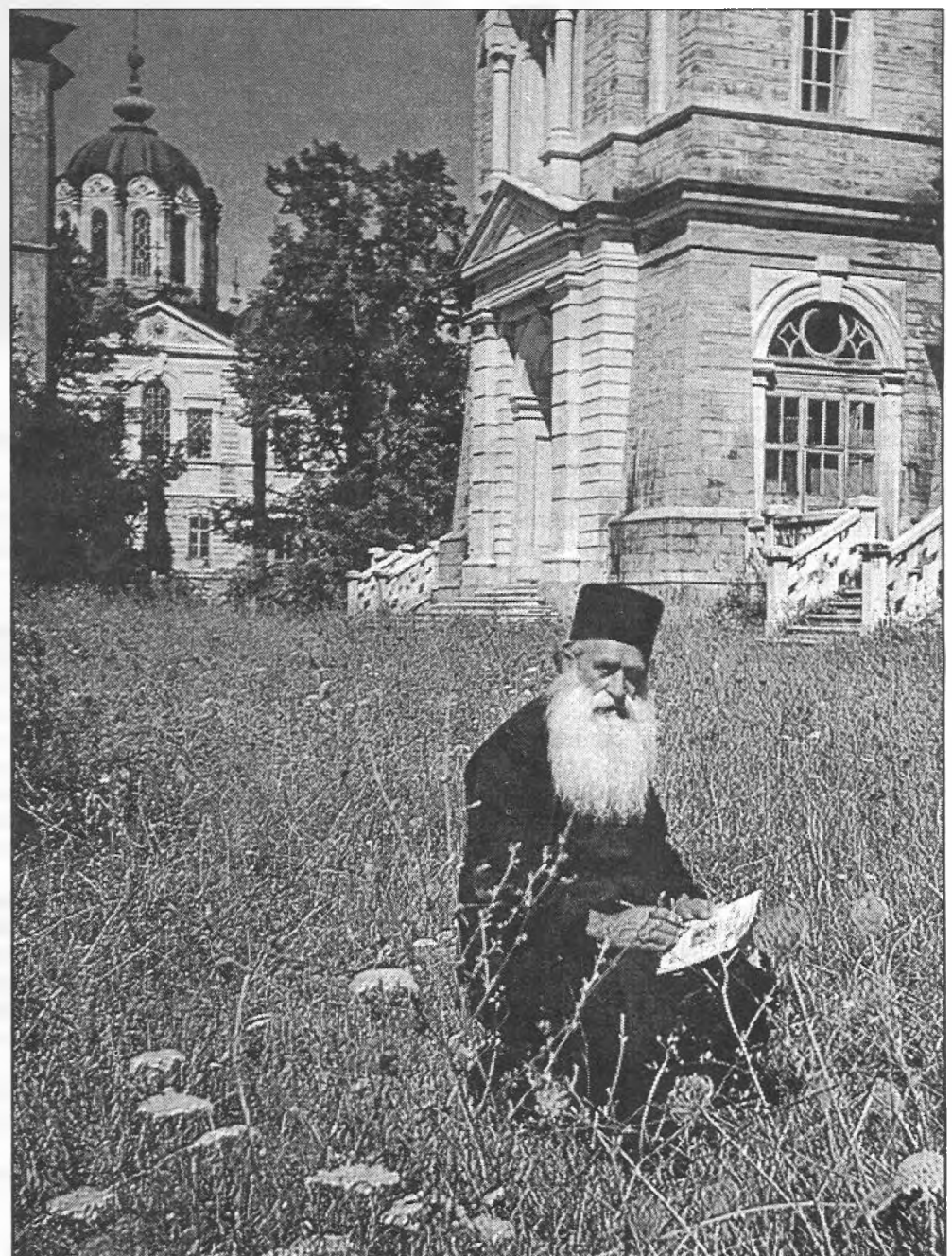
Fiecare mănăstire este un adevărat muzeu. Cultura bizantină își apare la fi-

ecare pas. Pereții sînt acoperiți cu fresce, unele chiar din secolul al XII-lea, pretutindeni se găsesc mozaicuri, sculpturi în lemn, icoane prețioase, în ferecături de aur și argint, obiecte de cult executate cu artă și migală.

Bibliotecile de aici adăpostesc peste 15000 de manuscrise, multe dintre ele din perioada medievală, constituind obiecte de mare preț. Unele dintre acestea sînt „daniei” oferite de credincioși din țara noastră, pentru că încă din secolul al XVI-lea, numeroși domni români au reparat și înzestrat mănăstirile. La începutul secolului al XVI-lea au început chiar „închinările” de mănăstiri și moșii din Țările Române comunităților de la muntele Athos, situație curmată de legea secularizării averilor mănăstirești, adoptată în 1863, de Alexandru Ioan Cuza.

Sfîntul munte păstrează însă de veacuri toate comorile din lumea creștină. Printre relicvele sfinte pot fi amintite fragmente din Sfînta Cruce, o haină purtată de Sfînta Fecioară pe Drumul Calvarului, o parte din cununa de spini a lui Iisus Hristos.

Deasupra Muntelui Sfînt pare că timpul s-a oprit în loc. Călugării, care au depus jurămîntul de supunere, nu sînt speriați de valurile amenințătoare care lovesc stîncile din jur. Ei se roagă, bat toaca, îngrijesc animalele și, uneori, își găsesc timp să sculpteze, să picteze icoane. Tot ei continuă să înalțe sau să repare ziduri, dar seara, după vecernie, închid porțile lăcașurilor pentru a le redeschide în zori, pentru că ziua bizantină începe odată cu răsăritul soarelui.

Rugăciunea cea mai scurtă

La semnul Sfintei Cruci

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.

*

Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluește-mă pre mine păcătosul. Amin.

*

Prea Sfînta Treime, miluește-ne pre noi.

Doxologia mică

(Una din cele mai vechi rugăciuni)

Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

La vreme de necaz și ispită

Se rostește tare sau în gînd, cu mintea și inima, făcînd parte din rugăciunea necurmată.

Doamne miluește.

sau

Iisuse, miluește-mă.

sau

Hristoase, miluește-mă.

sau

Fiul lui Dumnezeu, miluește-mă.

sau

Maica lui Dumnezeu, miluește-mă.

sau

Îngerul lui Hristos, miluește-mă.

sau

Sfînte (pomenește numele sfîntului al cărui nume îl porți) ocrotitorul meu, miluește-mă.

Sau toate laolaltă.